

Zdravíme paní
A. JÁNSKOU,
Kalifornie

50 centů

TELEFONY:

(708) 749-1891

(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 002670)

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIII.

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

THURSDAY, FEBRUARY 8, 1990

ČTVRTEK 8. ÚNORA 1990 - Čís. 10

Přání všech - odchod sovětských vojsk z východní Evropy

R. -rfe/m.

Je to jen shoda okolností, avšak je velice symptomatická: Zatímco se v Praze v Černínském paláci jedná o odchodu sovětských vojsk z Československa, scházejí se ve Vídni, v rámci Helsinského procesu, šéfové generálních štábů NATO a Varšavského paktu k diskusi o strategických důsledcích převratného vývoje ve střední a východní Evropě. Poprvé v historii obou vojenských bloků mají jejich představitelé stejný cíl - dohodnout se, a to pokud možno konkrétně, na budoucí politice, která by byla ryze obranná. Šance, že se to povede - respektive, že bude možno na cestu k tomuto společnému cíli alespoň vykročit, nevypadají špatně - a o to v neposlední řadě se zasloužilo právě Československo. Jeho požadavek, aby sovětsí vojáci, umístění v Československu po okupaci v osmašedesátém, nejpozději do konce roku odešli, je nekompromisní v principu, avšak v detailech

Pokračování na straně 2

Černé auto značky 'Volga' se zataženými záclonkami odjíždí od vchodu do Kremle 'Spazskaja'; tam v pondělí začla plenární schůze Ústředního výboru

Kdo nám co o komunismu vykládal

Richard A. Viguerie a Steven Allen

"Komunismus mě nikdy neohrožoval", prohlásil Andrew Young, bývalý americký velvyslanec u Spojených národů a nyní přední kandidát na místo guvernéra v Georgii.

Hendrik Hertzberg, bývalý pisatel proslavů pro prezidenta Jimmy Cartera a nynější redaktor vedoucího liberálního listu The New Republic, napsal: "Výsledek vietnamské války, jak ve Vietnamu tak zde ve Spojených státech, byl vítězstvím něčeho honosného v lidském duchu."

"Jsme nyní osvobozeni od našeho nesmírného strachu z komunismu...", uvedl prezident Carter v řeči z roku 1977, v níž nastiňoval

svoji zahraniční politiku.

Za své návštěvy komunistického ráje - Kuby, rev. Jesse Jackson vykřikoval: "At' žije Fidel Castro! At' žije Che Guevara! At' žije Patrice Lumumba! Náš čas nadešel!"

Ve světle současných událostí v Evropě vypadají tito lidé hrozně směšně. Ale nejsou ničím neobyčejným. Po desetiletí se Američanům vykládalo, že pracující lid pod komunismem vzkvétá, že komunismus vylepšuje osud chudých, že představitelé v komunistických zemích jsou mezi svým lidem populární a že podporovatelé komunismu na západě svá srdce mají na pravém místě. Tato pro-komunistická propaganda nepocházela ze sovětské Pravdy, ale od některých našich

Pokračování na str. 4

Ztráta vedení v leteckém průmyslu

Anthony Harrigan

Byly podniknuty kroky, jejichž výsledkem bude předání vůdčí role Ameriky v rozvoji letectví Japonsku. To je smysl nedávného ohlášení japonského ministerstva pro zahraniční obchod a průmysl, že americké společnosti vyrábějící letecké tryskové motory Pratt and Whitney a General Electric se připojí k japonskou vládou financovanému projektu vyrobit motor, který by umožnil letadlům letět pětkrát tak rychle než je rychlost zvuku.

Závažnost tohoto oznámení potvrdil v prohlášení Robert F. Daniell, CEO of United Technologies Corp., jejíž je Pratt and Whitney odbočkou. Řekl, že bohatství a zeměpisná poloha činí Japonsko zemí, která bude vyrábět příští generaci nadzvukových letadel. Daniell řekl redaktorům The Washington Post: "Pokud některý národ započne s budováním SST, bude to pravděpodobně Japonsko." Toto je podivná a znepokojující poznámka průmyslového vůdce země, která jen před dvaceti lety vyslala člověka na Měsíc.

Kongres by se měl zabývat touto situací a to čím dříve, tím lépe. Příslušné kongresní výbory by měly prozkoumat možnost konfliktu zájmů na straně Pratt and Whitney a General Electric. V červenci loňského roku přinesl časopis Aviation Week and Space Technology zprávu, že Pratt and Whitney a General Electric byly zapojeny do výzkumného projektu NASA, který má prozkoumat technologie energetických zdrojů, jaké vyžaduje budoucí civilní doprava o veliké rychlosti. Projekty měly být provedeny ve výzkumných střediscích

Pokračování na str. 5

Je Litva připravená na vystoupení ze svazu sovětských republik?

J. S. -rfe/m.

Najvyšší sovietsky predstaviteľ Michail Gorbačov na záver svojej trojdňovej návštevy v Litve vyhlásil, že skončenie monopolu komunistickej strany v Sovietskom zväze by nebolo tragédiou. Litovská komunistická strana koncom minulého roku napriek varovaniu Moskvy legalizovala systém viacerých politických strán a vyhlásila sa za nezávislu na KSSZ. "Nevidím v tom nijakú tragédiu, ak vznikne systém viacerých politických strán, a ak bude bezprostredne zodpovedat' záujmom spoločnosti. Nemali by sme sa toho obávať, ako čert svatenej vody", povedal Gorbačov, zároveň však zdoraznil, že takýto systém by sa nemal umele zavádzať. Na druhej strane sa však rozhodne vyslovil proti skončeniu vedúcej úlohy strany, zaručenej ústavou, lebo je vraj jedinou silou v spoločnosti, ktorá je v súčasnom období politickej a hospodárskej krízy schopná zjednotiť Sovietsky zväz. Počas troch dní trvajúcej návštevy Litvy sa Gorbačovovi nepodarilo presvedčiť tamojších komunistov, aby odvolali svoje rozhodnutie odtrhnúť sa od KSSZ. Vyzval ich preto, aby do 28. zjazdu KSSZ, ktorý sa má konať v októbri, prehodnotili svoje stanovisko. Dovedy má vraj dialóg pokračovať. Litovci si podľa Gorbačova taktiež majú dobre rozmyslieť, či sa chcú naozaj odtrhnúť od Sovietskeho zväzu a vytvoriť samostatný štát.

Najvyšší sovietsky predstaviteľ varoval pred takýmto vraj prenáhlenými krokmi. Pripustil síce, že podľa sovietskej ústavy má každá

Pokračování na straně 3

Přání všech - . . .

ponechává Moskva prostor. Naznačila ho ve svém zpravodajství sovětská televize, když z projevu Luboše Dobrovského, tiskového mluvčího čsl. ministerstva zahraničí, zdůraznila onu pasáž, v níž je řeč o tom, že ač Československo považuje jednadvacet let starou smlouvu o 'dočasném' pobytu sovětských vojsk u nás za neplatnou od samého počátku, nežádá na sovětské straně, aby to akceptovala právně a formálně. Stačí, bude-li se Moskva stavět k nynějším jednáním tak, jako by toto hodnocení rovněž sdílela. Jinými slovy, čsl. vládě jde především o tom, aby sovětská vojska ze země skutečně odešla. Vše ostatní - například eventuální nároky na odškodnění či alespoň na úhradu nákladů za uplynulá dvě desetiletí - je v tomto okamžiku podružné, což samozřejmě neznamená, že by se to nemohlo stát předmětem jednání v budoucnu. Rozlišování mezi uznáním neplatnosti dohody o dočasném pobytu sovětských vojsk v Československu de jure a de facto předchází československá strana navíc i velice pravděpodobným sovětským obavám, že by se ústupkem vůči Československu stanovil - vzhledem k přítomnosti sovětských jednotek v jiných státech - jakýsi právní precedent.

Z hlediska Československa je jistě naprosto legitimní a logické, že je otázka přítomnosti sovětských vojsk v Československu stavěna jako problém ryze bilaterální. Vždyť i Moskva už veřejně přiznala, že cílem invaze v osmašedesátém bylo potlačení tehdejšího reformního kursu Dubčekova vedení, čímž nepřímou připustila, že hovoří-li se ve smlouvě o dočasném pobytu sovětských vojsk o 'obraně proti údajně vzrůstajícímu revanšismu v západoněmecké armádě', jde o pouhou záminku. Ta je však příznačná: zrcadlí se v ní velice přesně geopolitické ambice Brežněvova vedení, které si ve střední Evropě vytvořilo souvislý pás předsunutých vojenských jednotek, s nimiž ve svém válečném scénáři počítalo při bleskovém obsazení západní Evropy minimálně až po Rýn. Tuhle svou doktrinu Varšavský pakt dodnes formálně nezměnil, a kdyby v něm hráli i nadále prim pouze sovětské maršálové, moc by se nejspíš nepohnulo ani v budoucnu. Naštěstí vzaly národy střední Evropy svůj osud do vlastních rukou. Československý požadavek po odchodu 75.000 sovětských vojáků se tak zároveň stává hybnou silou, otfřasající spolu s obdobnými požadavky Maďarů a Poláků stojatými, a už značně páchnoucími vodami agresivní vojenské doktriny Varšavského paktu. S obdobnou rozhodností vystupují tyto tři země i proti dalšímu anachronismu, kterým je bezpodmínečná podřízenost jednotlivých armád, anebo za tzv. 'zvýšeného ohrožení' alespoň jejich částí, sovětskému velení. Dodnes teoreticky platí, že se o tom, co je 'zvýšené ohrožení' a kdy začíná 'vojenská krize' rozhoduje výhradně v Moskvě. V praxi je to už nyní dost těžko představitelné, když si uvědomíme, kdo je u nás dnes prezidentem, a tudíž i vrchním velitelem branné moci.

Maďarsko učinilo však v tomto směru i kroky naprosto konkrétní: parlamentní výbor pro zahraniční záležitosti a výbor pro obranu schválily návrh, podle něhož má být maďarský stát napříště zastupován v politické poradní radě Varšavského paktu permanentně prezidentem, jehož eventuální rozhodnutí na půdě rady vejdou v platnost teprve tehdy, až je schváli Národní shromáždění. Doposud byli v tomto orgánu, jak známo, výhradně generální tajemníci komunistických stran jednotlivých členských zemí, a ze svého počínání skládali účty pouze sovětským maršálům. Ti si teď musejí zvykat na poměry diametrálně odlišné. Do jaké míry jsou toho schopni, to by se mělo ukázat nejen na společném zasedání NATO a Varšavského paktu ve Vídni, nýbrž i v Černínském paláci.

ZPRÁVY ZE SVĚTA

MOSKVA 7. února - Gorbačovovy návrhy na zrušení výhradního postavení komunistické strany v Rusku a o zavedení soukromého vlastnictví byly právě schváleny Nejvyšším sovětem. Zdá se, že Sovětský svaz je na jakési cestě k demokracii.

MOSKVA - Sovětský svaz

V předvečer zahájení dvoudenního zasedání Ústředního výboru Sovětské komunistické strany se desetitisíce lidí podílely na dosud největších demonstracích v moderní době. Demonstranté po zaplnění rozsáhlého náměstí v blízkosti Kremle pak ústy řečníků žádali politickou svobodu a ukončení monopolu moci komunistické strany. Požadovali dále svobodu pro baltické státy a odsuzovali tajnou státní policii KGB a organizaci Pamjat' (radikálně pravicová). Neopomněli varovat spoluobčany, že musí být na stráži v tomto zápasu o změny. Policie sice zablokovala přístup na Rudé náměstí, ale proti pokojnému davu nezasáhla. Shromáždění bylo vyvoláno v život řadou organizací, které informační oběžník moskevského rozhlasu Interfax nazval 'Moskevské demokratické vily'. Hlavním důvodem ke svolání takového shromáždění bylo připravit voliče na volby do parlamentu Ruské federativní republiky, největší ze všech sovětských republik. Pořadatelé masového shromáždění řekli rovněž účastníkům, že pondělní zasedání Ústředního výboru je poslední možností, aby komunistická strana znovu získala důvěru lidu a započala jednání kolem kulatého stolu se zástupci demokratických sil, aby se našlo východisko ze současné krize. Mnozí z účastníků demonstrace mávali vlajkami carského Ruska, jiní nesli nápisy žádající, aby přední skalní člen Politbyra Igor Ligačev rezignoval. Mluvčí Ústředního výboru sovětské komunistické strany Nikolaj Šišlin řekl ve Washingtonu, že očekává zavedení systému více politických stran v zemi a to v brzké době. Rovněž předpověděl, že Gorbačovova pozice bude ještě více posílena po zasedání Ústředního výboru. Pondělní večerní zprávy uváděly, že Gorbačov v první den schůzování žádal odstranění vládnoucí role komunistické strany ve společnosti a povolení opozice. Výsledky ze zasedání budou známy až po skončení schůzování.

PEARL - Jihoafrická republika

Manželka ve vězení drženého vůdce Afrického národního kongresu Nelsona Mandely oznámila minulou neděli, že stále ještě vážné překážky blokují jeho propuštění navzdory slibu jihoafrického prezidenta F. W. de Klerka, že Mandela bude brzo pro-

puštěn. Mandela se nachází 27 let ve vězení. Byl odsouzen na doživotí za svoji účast na přípravě ozbrojené kampaně Afrického národního kongresu proti jihoafrické vládě.

LUBLAŇ - Jugoslávie

Liberální slovinští komunisté se přes víkend odtrhli od celonárodní Komunistické strany Jugoslávie a prohlásili, že již neuznávají instituci, která ovládala Jugoslávii od skončení druhé světové války. Na nedělní mimořádné schůzi Slovinské komunistické strany bylo voláno po propuštění politických vězňů, po ukončení všech politických procesů a po okamžitých rozhovorech mezi představiteli jugoslávských komunistů a vedoucích činitelů nově utvořených opozičních stran. Vůdce Slovinské komunistické strany Ciril Ribičič prohlásil, že jeho strana neusiluje o odtržení Slovinska od Jugoslávie, ale že jí jde o vytvoření jugoslávské konfederace bez ústřední autority.

BUKUREŠT' - Rumunsko

Vojenský tribunál odsoudil čtyři bývalé představitele Ceausescovy vlády na doživotí za to, že se podíleli na vyvraždění národa. Odsouzeni byli: bývalý tajemník Ústředního výboru komunistické strany Emil Bobu, bývalý místopředseda Státní rady Manea Manescu, Ion Dinca, dřívější člen Politbyra a bývalý ministr vnitra Tudor Postelnicu. Rumunská vláda se pak sklonila před požadavky opozice a změnila složení vládnoucí rady, v níž mají nyní opoziční strany menšinu. Nová Rada národní jednoty čítá 180 členů a povládně do květnových voleb. Fronta pro národní záchranu má v novém orgánu 93 míst.

BERLÍN - Západní Německo

Východoněmecký premiér Hans Modrow žádal 8. února, aby byla sjednána evropská mírová dohoda, jež by vyřešila poválečné rozdělení Evropy a zajistila sjednocení Německa, jehož hlavním městem by se opět stal Berlín. Modrow také uvedl, že Německo by mělo být po vojenské stránce neutrální. Západoněmecký ministr zahraničí Hans-Dietrich Genscher předtím navrhol, že sjednocené Německo zůstane částí Severoatlantického obranného paktu NATO, ale že původní východoněmecké území bude zbaveno všech vojenských zařízení. Západoněmecký kancléř Helmut Kohl sice uvítal Modrowovo volání po sjednocení, ale postavil se proti požadavku neutrality, poněvadž to odporuje logice zajistit sjednocení celé Evropy.

Východoněm. komunistická strana opět změnila své jméno. Bude se nyní formálně jmenovat Strana demokratického socialismu. Její představitelé slíbili pak, že předají majetek strany v hodnotě 600 milionů dolarů vládě.

							
Czechoslovak Daily Herald				The Denny Hlasatel			
Established 1891				6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402			
Tel.: (708) 749-1891 and 749-1898				Second class postage paid at Berwyn, Ill.			
Published Tuesdays,		Thursdays and Sundays, except holidays					
SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):							
		KANADA: in U. S. dollars					
		DAILY					
DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)		and SUNDAYS (Denní a nedělní)		SUNDAY ONLY (nedělní pouze)			
3 months 22.00 dol.		3 months 28.00 dol.		14.00			
6 months 40.00 dol.		6 months 50.00 dol.		25.00			
12 months 78.00 dol.		12 months 95.00 dol.		45.00			
SUNDAYS ONLY (nedělní pouze)							
12 months 40.00 dol.							
Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vztýky s uveřejněními článků ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme dva dolary.				OVERSEAS: in U. S. dollars			
				3 months 32.00		18.00	
				6 months 60.00		30.00	
				12 months 115.00		58.00	

Po posledných niekoľkých dňoch oficiálny čínsky komunistický tisk bojuje proti rozhodnutiam amerického kongresu pokračovať v sankciách proti Číne. V nedeľu 4. února sa k protestom pridal i čínsky parlament, ktorý varoval, že Spojené štáty tak lenom podnietia čínsky ľud k hlbšiemu porozumeniu povahy hegemonizmu a politiky moci a ešte viac povzbudí jeho revolučného ducha. Ďalej protestovala i stredoškolská organizácia úradne tolerovaných opozičných skupín. Minulý týždeň predal námestek čínskeho ministra zahraničia Liu Huaqiu americkému veľvyslancovi Jamesovi Lilleymu protestnú notu týkajúcu sa amerických sankcií proti Číne prijatých minulý rok v lete a potvrzených senátom 31. januára. Bola prijata táto opatrenia: spoločnosti investujúcej do Číny ztrácajú poistenie; bola zastavená pomoc v rámci zahranične-obchodného rozvojového programu; bol zastavený predaj zariadení pro kontrolu zločinnosti, určitého druhu munice a v Americe vyrobených satelitů.

GDANSK - Polsko

Vůdce nezávislého odborového hnutí Solidarity Lech Walesa prohlásil v nedeľu 4. února před shromážděním asi 1000 lidí, že se pravděpodobně vzdá svého vedoucího postavení v Solidaritě v dubnu při oblastním sjezdu odborů. Někteří lidé kolem něho vyslovují názor, že se pravděpodobně vzdá svého vedoucího postavení v Solidaritě v dubnu při oblastním sjezdu odborů. Někteří lidé kolem něho vyslovují názor, že Walesa se připravuje na to, být kandidátem na prezidentský úřad bude-li tento rok změněna polská ústava, jež by pak vyžado-

Je Litva připravená...

zvazová republika právo vystúpiť zo zväzu, zdoraznil však, že Litva vraj nie je pripravená na takýto krok. Nejestvuje vraj absolútna sloboda a podobne ani absolútna nezávislosť. Litovcom však ponúkajú široké práva na hospodársky a kultúrny rozvoj, akúsi formu samosprávy, pravda, s vylúčením odtrhnutia. Na stretnutí so zamestnancami továrne jeden robotník ostro kritizoval Gorbačova za to, že po celý čas l'ud'om prednášal, namiesto aby si vypočul ich argumenty. "My vaše myšlienky poznáme, mali ste počúvať naše", povedal. Gorbačov mu na to odsekol: "Vaše myšlienky sú mi už známe." Na Gorbačovom prisľúbený návrh zákona o vystúpení z federácie predseda l'udového frontu Sajúdis, Vitautas Landsbergis odpovedal, že Litva nevojde do takejto propagandistickej pasce. Algirdas Brazauskas, prvý tajomník litovskej komunistickej strany vysvetl'oval odštiepenecké tendencie tým, že v posledných rokoch sa v Komunistickej strane Sovietskeho zväzu málo toho zmenilo. "Ako to dokazuje život, čas na nikoho nečaká." Iné časy si vyžadujú iné rozhodnutia, povedal. Gorbačov na to nepriamo vo svojom prejave odpovedal v tom zmysle, že keby sa nič nebolo zmenilo, dnes by sa o tomto probléme nemohlo debatovať.

Gorbačovove výroky mali niekedy poručnícky tón, čím zrejme stratil sympatie aj tých málo litovských obyvateľ'ov, ktorí mu boli priaznivo naklonení. L'udový front Sajúdis na záver Gorbačovovej návštevy vydal vyhlásenie, v ktorom sa hovorí, že hlavná otázka, kedy a podľa akého plánu sa má obnoviť nezávislosť Litvy, nebola zodpovedaná. Výroky najvyššieho sovietskeho predstaviteľa proti odtrhnutiu Litvy od Sovietskeho zväzu sú pre Litovcov neprijateľ'né, pretože sa zakladajú na názore krajiny, ktorá anektovovala Litvu a preto sú nezlučiteľ'né s právom na samourčenie. Vzťahy medzi Litvou a Sovietskym zväzom sa riadia dohodou z roku 1920, v ktorej Sovietsky

vala nové prezidentské voľby.

KÁHIRA - Egypt

Palestínšti teroristé ozbrojení granátami a samopaly prepádli autobus s 31 izraelskými turistami na ceste v poušti vedúcej do Káhiry. Najmenej osm ľudí bolo usmrteno a 17 zraněno. Izraelský ministerský predseda Yitzhak Shamir nazval teroristický útok znamením nekontrolovateľ'nej nenávisťi Izraele. Americká a egyptská vláda označily tento zákejný čin za pokus o zmaření mírového úsilí na Stredním východě.

ATHÉNY - Řecko

Řecký parlament odhlasoval prodloužení o 6 měsíců ujednání se Spojenými státy o podržení vojenských základen v zemi. Pětileťá dohoda vypršela v prosinci minulého roku a základny měly být zrušeny 21. května. Spojené štáty před nedávnem ohlásily, že uzavřou dvě hlavní základny v Řecku v rámci snižování svých vojenských sil.

WASHINGTON - Spojené štáty

V pondělí 5. února odletěl do Moskvy státní tajemník James A. Baker III., který se po příjezdu ve středu 7. února setká se zahraničním ministrem Eduardem Ševardnadzem a pak v pátek tento týden s Michailem Gorbačovem. Na cestě do Sovětského svazu se Baker 6. února též zastaví v Praze, kde bude hovořit s prezidentem Václavem Havlem a zúčastní se několika dalších schůzek. Během své návštěvy Sovětského svazu se státní tajemník objeví před sovětským parlamentním výborem pro mezinárodní záležitosti a bude odpovídat na otázky.

Zprávy z Československa

Čtvrtý největší výrobce jízdních kol v USA fa. Kamp International oznámila svůj záměr ustanovit společný podnik s Velamos s.p.. Náš podnik poskytne levnou pracovní sílu a novou tovární výrobu, americký partner dodá nejmodernější stroje, na které nemáme. Výsledkem bude výroba nových křížových (cross) kol pro děti. I když budou určena převážně na export, asi 20 procent by mělo zůstat pro čsl. trh. To, že se musí podniky v Československu nadále starat o spolupráci samy a nespolehat jen na vládu, doporučil i ředitel a člen prezidia institutu Deutsche Wirtschaft Gerhard Fels. Po jednání s prvním místopředsedou FV Valtrem Komárkem ocenil konkrétní ekonomickou koncepci pro přechod k tržnímu hospodářství. Rekl, že cestou k omezení rizik reformy je prováděná systematická a postupná. Pan Fels přišel také s nabídkou uspořádat v krátké době pro odborníky podniku Velamos v Kolíně nad Rýnem sympóziu a usnadnit jim hospodářské kontakty.

Tiskový mluvčí ministerstva národní obrany plukovník Stanislav Pohořal reagoval na četné dotazy obyvatel Olomouce a okolí týkající se odlesnění hory Jedová v katastrálním území Pohořany za účelem výstavby vojenského zařízení pro Střední skupinu sovětských vojsk. Byl zmocněn prohlásit, že připravovaná akce byla po dohodě se sovětskou stranou zastavena už v červnu loňského roku. Zároveň ujistil čsl. veřejnost, že dohoda se dodržuje a vznesené obavy jsou neopodstatněné.

Education for Democracy - Vzdělání pro demokracii je název nové organizace, kterou založili krajané českého a slovenského původu v Kanadě. Má už více než 650 členů, kteří se nabídli, že přijedou do Československa vyučovat angličtinu. Jak oznámila agentura AFP, první skupina učitelů má přijet do Prahy už v únoru.

Americká obchodná společnost Amer-guide-ing založila investiční fond ve výšce 100 milionů dolarů na podporu založení Čsl. burzy. Fond by mal zároveň přispívat k našmu ekonomickému rozvoji a rozvoji společných podniků mezi Českosloven-

skom a USA vo všetkých odvetviach hospodárstva. Dovedna vystavili 100 miliónov akcií, z toho polovicu pre investorov z USA a polovicu pre voľný predaj v Československu.

Zástupcovia koordináčného centra Občanského fóra (OF) a správy Zboru nápravnej výchovy ČSSR zišli sa preto, aby diskutovali o stave čsl. väzeňstva, o momentálnej situácii v jednotlivých ústavoch, o pripravovaných zmenách v tejto oblasti a tiež o reakcii oznamovacích prostriedkov na väzeňské problémy. Zástupcovia koordináčného centra sa rovnako zoznámili s požiadavkou príslušníkov správy z 11. januára a podporujú ich výzvu adresovanú oznamovacím prostriedkom, aby informácie z oblasti väzeňstva boli pred publikovaním overované.

Cena jazykových kurzov v Československu, ktoré sprostredkováva britská spoločnosť Oxford-English, sa platí z devízových prostriedkov organizácie objednáväjúceho podniku. 14-dňový kurz stojí 1.500 libier, trojtýždňový kurz stojí 2.200 libier. Cestovné britského lektora a ubytovanie hradí objednáväjúci podnik.

Bronzová socha Klementa Gottwalda bola verejne odstránená z rovnomenného námestia v Hradci Královom. Rozhodla o tom rada Místního národního výboru v krajskom meste. Vysokoškolskí pri tejto príležitosti usporiadali demonštráciu, pri ktorej humornou formou odsúdili kult osobnosti K. Gottwalda a jeho vlády.

Prezident ČSSR Václav Havel v interview hamburského týdeníku Stern zdůraznil, že jednota Německa bude možná teprve tehdy, až Němci svým postojem dokáží, že už z nich nikdo nemusí mít strach.

Odsoudil odsun sudetských Němců z Československa a označil zásadu kolektivní viny, která byla jedním z důvodů odsunu, za zásadu nemorální. Podle jeho slov měli být všichni občané, kteří se dopustili zrahy nebo jiných činů, postaveni před nezávislé soudy. Neměli však být podle zásady kolektivní viny připraveni o svůj domov.

zväz zaručil nezávislosť Litvy, a táto zmluva má byť základom budúcich vzťahov medzi oboma krajinami, hovorí sa vo vyhlásení l'udového frontu Sajúdis. Nečakane v pondelok 15. I. odstúpil doterajší predseda prezidia Najvyššieho litovského sovietu a na jeho miesto bol zvolený prvý tajomník tamojšej komunistickej strany Brazauskas. Sovietska agentúra Novosti uverejnila výsledky výzkumu verejnej mienky, z ktorej vyplýva, že Brazauskas získal na popularite od vtedy, čo sa jeho strana vyhlásila za nezávislú na KSSZ. Vo svojom nástupnom prejave Brazauskas za svoju najdôležitejšiu úlohu označil legalizovanie litovskej hospodárskej nezávislosti. Tento proces musí podľa jeho slov zahrňať snahu o plnú nezávislosť a obnovu štátnosti.

činitelů v politice a ve sdělovacích prostředcích.

"Komunismus musí zde ve Spojených státech být strašné slovo, ale náš postoj k němu může být nespravedlivý... Komunistické ideje o vytvoření společnosti, v níž každý dělá jen to nejlepší pro dobro každého, jsou přitažlivější a podstatně daleko více povznášející myšlenkou než kapitalismus", napsal vloni v červnu v programu '60 Minutes' Andy Rooney.

V odporování převzetí Ruska komunisty 'neudělali Američané nic jiného, než že se projeví jako reakcionáři a imperialisté', řekl redaktor časopisu Harper Lewis Lapham. A folklorový zpěvák Pete Seeger zase uvedl, že "konec konců komunismus znamená žádní bohatí a žádní chudí, že jste proti rasismu a proti směšným národním rivalitám. To komunismus vlastně znamená." Podle světoznámého národohospodáře Johna Kennetha Galbraitha "nesmíme být navždycky uváděni v omyl těmi, kdož špatně porozuměli dynamice revoluce a představovali si, že jestliže nám se komunisté nezamlouvají, že odpuzují každého."

Galbraith řekl v roce 1984, že Sověti učinili a nyní užívají 'velký materiální pokrok'. Co je tím sovětským tajemstvím? Ruský systém uspívá zčásti proto, že na rozdíl od západního průmyslového modelu plně využívá všechny své pracovní síly."

Paul Samuelson, jehož ekonomické učebnice se běžně vyskytují na vysokých školách Spojených států, napsal v desátém vydání, že "je hrubou chybou si myslet, že většina lidí ve východní Evropě je na tom uboze." Ve dvanáctém vydání své učebnice se ptal, zdali sovětský politický útlak stál za hospodářský růst."

Není pochyby, že pro masy lidí ve východní Evropě přinesly nové komunistické režimy užitek v podobě půdy, vzdělání a poskytnutí pracovních příležitostí", napsal I. F. Stone, kterého velké sdělovací prostředky nedávno vychvalovaly a označovaly za svědomí amerického žurnalistu.

Podle Ferdinanda Protzmana z The New York Times "... je Východní Německo chloubou komunistického světa v otázce hospodářského úspěchu." Vůdce komunistické strany Jánoš Kadár byl zase podle Johna Cochran z NBC "nejpopulárnějším politikem v Maďarsku."

Bývalý televizní novinář stanice ABC Howard K. Smith napsal, že "cokoliv se dá říci o komunistických vládách na sever od Řecka je to, že zavedly konstruktivní ekonomické programy a poskytly podstatné ekonomické požitky nejchudším vrstvám společnosti." Odborářský vedoucí Walter Reuther jednou podepsal dopis "váš pro sovětskou Ameriku". Kritik Edmund Wilson řekl: "V Sovětském svazu jste cítili, že jste na morální špičce světa." Bývalí korespondenti pro Time Theodore White a Annalee Jacobová napsali, že činští komunisté "dali samotné účinné vedení nezměrné touze venkovanů pro spravedlnost v jejich denním životě." Reportér J. D. Gannon z Christian Science Monitor nazval nikaragujskou komunistickou diktaturu "vládou sociálně zaměřenou na uspokojení potřeb nejchud-

ších" a v únoru minulého roku Steve Hurst z CNN prohlásil o Afganistanu: "Jsou to ženy této země, které mají nejvíce co ztratit, když komunistická revoluce neuspěje."

Fidel Castro "...dal nám všem, kdož jsme sami v této zemi... určitý pocit toho, že jsou ve světě hrdinové", prohlásil nejvíce prodáváný autor knih Norman Mailer. Zpravodaj z New Yorku Times Herbert Matthews, jehož zpravodajství hrálo velkou roli v přivedení Castra k moci, řekl, že Fidel má "pevné ideje o svobodě demokracii sociální spravedlnosti, o potřebě obnovit ústavu, konat volby...".

Bývalý kandidát na prezidenta za demokratickou stranu George McGovern napsal, že "Castro byl mezi svým vlastním lidem populární. Ačkoliv bychom si mohli přát, aby viděl svět našima očima, v jeho vlastním měřítku hodnot sociální a hospodářská rovnost znamená víc než občanské svobody." McGovern nazýval severovietnamského tyrana Ho Chi Minha "Jiřím Washingtonem jeho země".

"Charakter Ho Chi Minha byl zajisté ryzí... Jen proto, že někdo je komunist, to neznamená, že nemá osobní čest", řekl bývalý dopisovatel New York Times Seymour Hersch. Tom Hayden, nynější zákonodárce v Kalifornii a dřívější manžel Jane Fondové, prohlásil: "Vidím pád jižního Vietnamu jako něco, pro co jsme všichni pracovali po dlouhý čas. Indočína nepadla, vzkřísila se."

Právní zástupce William Kuntsler řekl: "Nevěřím ve veřejné kritizování socialistických (komunistických) vlád, i když tam existuje porušování lidských práv."

Ted Koppel z televizní stanice ABC nazval nedávno vyšlou knihu Carla Bernsteina, který podával zprávy o Watergate, "svědectvím odvahy: odvahy některých nebojácných odborářů a pracovníků za lidská práva, levičáků a, ano, amerických komunistů, kteří bojovali za zásady, jež my nyní bereme za samozřejmé."

Karen deYoungová, bývalá redaktorka pro zahraniční záležitosti ve The Washington Post, uvedla: "Nyní většina žurnalistů, přinejmenším tedy západních novinářů, hrozně dychtí po vyhledávání skupin partyzánských, levicových skupin, protože se předpokládá, že to musí být dobří hoši."

Když se tito velcí intelektuální obři dívali na komunisty, viděli v nich agrární reformisty pracující pro chudé; zásadové milovníky míru vzdorující imperialistickým Spojeným státům a obzvláště tomu starému hlupci Reaganovi. Stejná parta nám nyní vykládá, že Reaganova vojenská výstavba, jeho budování obrany ve vesmíru (Star Wars), jeho politika ozbrojených protikomunistických bojovníků za svobodu a jeho umístění raket typu Pershing II. v Evropě nemělo co dělat, vůbec co dělat, s Gorbačovovou změnou směru sovětské politiky... nebo s následným zhroucením komunismu v Evropě.

Středoevropané právě pracují na odhalování zla komunismu. Vystavují na veřejnosti nestoudné bohatství elity komunistické strany, bohatství odčerpané od chudých. Osvobozují politické vězně, kteří říkají světu, co si komunisté skutečně myslí o malých lidech. Než se proto rozhodneme, které vůdce budeme následovat v 'období po studené válce', zastavme se na okamžik a vzpomeňme si, kdo měl pravdu o komunismu - Reagan, například - a kdo se strašně, hrozně strašně mylil.

přel. Ved.

Nový sklad keramiky z Československa je už vystaven v našem obchodě

Těšíme se na vaši návštěvu!

Očekáváme velkou zásilku keramiky z Československa, která je už na cestě.

Máme z Československa a jiných zemí největší výběr KŘIŠTÁLOVÉHO SKLA. Právě české GRANÁTY a Jablonecká BIŽUTÉRIE.

Dámské ručně vyšíváné BLÚZY, vyšíváné OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTĚRY a PENTLE ke králům. KAPESNÍKY, vlněné ŠÁTKY a PANENKY v krojích.

CUKROVINKY, BONBONIERY čokoládové KAFÍČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNĚ mák, kmín, trhané kroupy, sušené hřebíky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

BLAHOPŘÁNÍ v různých řečích - anglické, české, slovenské, polské, německé a italské.

TUZEX - potravinové balíčky bez cla nebo peněžní poukázky do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě.
Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. Pancner, Inc.

6514 W. Cermak Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 6.00 večer;
v sobotu od 9.00 ráno do 6.00 hod. večer; zavřeno v neděl.

Tel.: (708) 484-3459

"Pravdy se mění v dogma tím okamžikem, když se o nich začne diskutovat."

-G. K. Chesterton

Navštivte svobodné ČESKOSLOVENSKO 1990

Skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga či New Yorku za nejlevnější ceny.

Data odletů: 10. a 25. května, 7., 21., 25. a 28. června, 5. a 19. července, 2., 16. a 30. srpna, 7., 15. a 27. září.

Pobyt je na 16, 21 a nebo na 30 dní a může být prodloužen až na 90 dní.

Do Frankfurtu za snížené ceny:

Do 2. května jen 399.00 dol. okružní cesta

Od 15. do 31. května a od 1. října do 31. října 529.00 dol.

Od 1. června do 30. září 599.00 dol. plus daň.

Cesta musí být rezervována a zaplácena do 28. února 1990.

Do Vídně, okružní letenky:

Do 28. února 499.00 dol., od 1. do 31. března 529.00 dol., od 1. do 30.

dubna 569.00 dol. Pronajmutí aut ve Frankfurtu a ve Vídni za velmi výhodné ceny.

Zavolejte a nebo napište o podrobné informace!

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

František Tomáš

Vracím se z jižní Francie do Německa přes Vogézy. Jedu do městečka Darney jako bych jel do Sušice. V Darney jsem byl již jednou. Je tomu bratru 20, 21 let. Tehdá jsem tam jel se svým drahým přítelem Otcem Křišť'anem. Byl tam tábor dětí našich krajanů a po prvé jsem se tam mohl setkat s arcibiskupem Josefem Beranem po jeho propuštění z komunistického vězení. Bylo to zvláštní setkání. Po prvé jsem ho spatřil u táborového ohně, kde mluvil k dětem a kde si s nimi zazpíval. Otec Křišť'an, který znal Berana jako svého profesora teologie, pokyvoval spokojeně hlavou. To byl celý on: malý jako by do sebe uzavřený člověk s pevným hlasem a dobrotivým pohledem. 5 let koncentračního tábora v Dachau a 16 let komunistického vězení a šikanování jako by na něm nezanechaly ani jednu stopu.

Darney. I tentokrát jako tehdá mi počasí přálo. Ve Vogézách je horké suché léto; ne vedro, ale krásné suché teplo. Krajina se protahuje po kopcích a vršcích do zelena. Takovou krajinu a tak prosluněný den znám jen z Čech. Jak si jsou cizí kraje někdy podobné! Ale je nám tato krajina tak cizí? Před branami městečka Darney byly před sedmdesáti lety soustředěny československé legie ve Francii. Docela přesně: historie vztahů městečka Darney k Československu a vice versa začíná 19. prosince 1917, kdy prezident Poincaré a ministerský předseda Clemenceau podepsali dekret o vytvoření československých dobrovolných legií ve Francii. Hned na to se vytvořily dva československé pluky - pluk 21 a pluk 22. Jsou v nich naši, krajané z Francie, z Belgie, z Anglie, z Ameriky, ale i z Rumunska a z Ruska - ti, které válka zastihla na cestě. Českoslovenští dobrovolníci byli od samého začátku soustředováni v provizorním tzv. Kléberově táboře - na široké náhorní planině u městečka Darney.

29. června 1918 uznává francouzská vláda jako první ze všech spojeneckých vlád právo Čechů a Slováků na ustavení nezávislého a svrchovaného státu ve starých historických hranicích.

Již příštího dne - 30. června 1918 - odjíždí francouzský prezident Raymond Poincaré na slavnostní přehlídku našich dobrovolníků-legionářů do Darney. Tam v přítomnosti mnoha ministrů, zmocněnců spojeneckých generálních štábů a zástupců města Paříže vyhlásuje, že Francie uznává Národní radu československou jako svrchovaný orgán československé vlády. President Poincaré odevzdává československým legionářům prapor, na který přísahají. Za československou stranu je této ceremonii přítomen dr. Edvard Beneš.

A 9. prosince 1918 T. G. Masaryk, který se den předtím vrátil z Ameriky do Francie, spěchal do Darney, aby tam vykonal svou první vojenskou přehlídku - už jako zvolená hlava tohoto nového státu. Bylo to na jeho výslovné přání, že jeho první návštěva na půdě Francie platila jeho milovaným legionářům, kteří se do Darney vrátili z tvrdých válečných bojů u Vandy, Terronu a jinde. Ani mráz a drsný severák nemohly ubrat nic z lesku slavnosti. Presidenta Masaryka nevívali však jen jeho vojáci, nýbrž i nadšený potlesk shromážděného obyvatelstva městečka a celého širokého kraje.

Vzpomínky na toto shromáždění měl navždy oživovat pomník francouzsko-československého přátelství, k jehož postavení dal 14. května 1937 podnět předseda Rady Vogézského kraje, senátor a starosta města Darney, André Barbier. Pomník měl být postaven přesně v místech, kde kdysi stál tábor československých legionářů. Ještě v roce 1937 se vlády francouzská i československá rozhodly přispět finančními dotacemi na jeho stavbu. Práce hned započaly a brzo na to vyrazil ze země betonový obelisk vysoký 32 metrů. S odhalením památníku se čekalo úmyslně až do roku 1938. Měl být odhalen v den 20. výročí ceremonie z 30. června 1918. Jenomže nad Evropou visela jako temný mrak hrozba nové války a tak z chvályhodného záměru sešlo. A už tu byla válka a okupanti Prahy dorazili i do Darney. Příslušníci zvláštní jednotky německé branné moci byli pověřeni úkolem pomník zbořit, ale protože to byla nesnadná záležitost, pachtili se na díle zkázy skoro týden. Bez valného úspěchu. Teprve prudká bouře jim přišla na pomoc a jako by s výsměchem položila pomník sama. Po skončení druhé světové války se nejprve ustavil Krajský výbor pro znovupostavení pomníku. Teprve však v roce 1964 dekret francouzského ministerstva vnitra schválil jeho rekonstrukci. Od počátku roku 1968, což byl rok 50. výročí zřízení Československé republiky i rok nové okupace naší země, tentokrát okupace, která byla provedena tzv. spojenci, ční u Darney nový dvacet metrů vysoký památník. Jako kovový třpytící se šíp je zasazený do pětibokého podstavce ze železobetonu. Do jeho desek jsou vtěsány myšlenky Poincarého, Masaryka a Beneše o tom, že pravda vždy znovu ožije a že podle hrdého československého hesla - i zvítězí.

Po druhé v Darney jdu po starých stopách. Po obědě na slunečné

hlavní ulici, kde kupodivu jako by na dvě, tři hodiny ustal veškerý dopravní ruch, odcházím do musea, které je plné skvostných památek na naše legionáře. Pak kladu na Masarykově náměstí malou kytičku k pomníku Tomáše Garika Masaryka. Které československé město má ještě Masarykovo náměstí? Nebo které má Masarykův pomník? Člověk musí až do Francie, do vogézského městečka, aby se shledal s opravdovou minulostí rodné země. . . Na cestě k autu se setkávám s rozesmátými turisty a jejich švitořícími dětmi. Darney je známé letoviště a Francouzové sem přijíždějí hledat klid venkova a malého města. Tady se ještě pěstuje ten starý krásný zvyk - jezdit "na letní byt". No a pak už ujíždím zpět po silniče, která je roubená břízami, ke Strassburku. Už zbývá jenom říci: Darney! Sbohem a na shledanou! Dá-li Pánbů stále zdraví. . .

Ztráta vedení. .

NASA a jsou financovány americkými poplatníky. Do japonskou vládou hrazeného projektu nejsou zapojeny jen zmíněné dvě americké společnosti, ale také dvě evropské země a hlavní japonské průmyslové firmy Mitsubishi Heavy Industries, Kawasaki Heavy Industries a Ishkawajim-Harima Heavy Industries.

Vážnost situace byla potvrzena 17. prosince minulého roku, kdy The Washington Post napsala, že "návrh Boeing společnosti vyrobit nové tryskové letadlo s velkým rozpětím v partnerství s japonským leteckým průmyslem položí pravděpodobně základ pro učinění nabídek Japonskem jiným americkým společnostem."

Kongresní vyšetřování se nezbytně soustředí na otázku střetání se zájmů a na převádění americké technologie do země, která má za cíl vytlačit Spojené státy z vedoucí role ve světě ve stavbě letadel. Výroba letadel je poslední oblastí vysoké techniky, v níž Spojené státy jasně vedou po vzdání se své vůdčí role v jiných oblastech Japonsku. Letecký průmysl je také jediným, který v zahraničním obchodování přináší Spojeným státům zisk - za poslední rok 18 miliard dolarů.

Američtí daňoví poplatníci zajisté nemají žádný zájem na tom, aby pomáhali Japonsku získat technologickou nadvládu nad Spojenými státy. Robert Rosen, náměstek ředitele NASA pro aeronautiku a vesmírnou technologii, v komentáři týkajícího se ohlášení japonského ministerstva zahraničního obchodu a průmyslu správně uvedl: "Já si nemyslím, že daňoví poplatníci vzhlíží k nám proto, abychom vytvářeli technologii pro svět. Je důležité, že když rozvineme novou technologii, činíme tak způsobem, aby především z ní měly prospěch a užitek Spojené státy." Jeden ze spolupracovníků illinoiského demokratického senátora Alana J. Dixona k vyhlášení zaujal tento postoj: "Jsme vysoce znepokojeni nad každým ujednáním, v němž poskytujeme technologii Japoncům."

Japonsko má, co je nazýváno 'pruskou technologicko-průmyslovou strategií', která zahrnuje přebírání technologie amerického původu. Jeden z amerických vládních činitelů nedávno poznamenal ve Foreign Service Journal, že Japonci nyní 'skupovávají až 40 procent rozběhnutých podniků v Silicon Valley'. Výsledkem je, že Spojené státy ztrácí užitek ze svých vlastních technologických vynálezů. V tom leží zápas o budoucnost. Dr. Charles H. Ferguson z Massachusetts Institute of Technology to podal v článku zveřejněném loni na jaře v časopisu Foreign Policy takto: "Spojené státy stojí nyní před problémem nejdůležitějším od doby studené války: před současně probíhající potřebou pro vnitřní reformy a pro zvládnutí nové strategické rovnováhy, jmenovitě se týkající technologického soutěžení s Japonskem. Když Amerika neuspěje, bude stát před něčím, co se přibližuje ekonomické krizi, včetně závažných změn mezi svými světovými závazky a domácí životní úrovní."

Po několik let Spojené státy masivním způsobem převáděly technologii do Japonska. Dr. Ferguson zaznamenává, že do toho spadá 'patentovaná technologie a přístup k americkým technologickým a obranným zařízením'. V současné době neexistuje žádný účinný systém pro sledování japonského úsilí získat americkou pokročilou technologii. Výkonná moc běžně schvaluje a podporuje převody týkající se obranného úseku. Kongres se k problému nedostatečně pozorně staví. Výsledkem je, že veřejnost Spojených států vůbec neví o řadě společných projektů, jež zvedají na vyšší úroveň povšechné schopnosti Japonska týkající se vysoce technologické obrany a tak přispěly k vytvoření mocného japonského obranného průmyslu.

"Příjemný člověk podle mého soudu je ten, který se mnou souhlasí."

- Benjamin Disraeli

Dvakrát Pankrác

Jára Kohout

Lidi se mě stále na něco ptají. Obyčejně, když za nimi přijedu, abych je bavil. Snadno mě přivedou do rozpaků. Odpovídat na dopisy do Československa také není lehké. Víím, že mnoho dopisů vyrábějí policajti v rámci jiných disinformací. Rád bych dostával ta psaníčka, která nedostávám. Otázky létají ve vzduchu, ale doba stále ještě znemožňuje je dát na papír a do obálky. Mám dojem, že by se mě někteří lidé rádi taky na ledacos zeptali, ale třeba nechťejí posílat dopis kvůli tomu, že by museli uvést svou adresu. Kdyby neuvedli adresu, tak bych zase nemohl odpovědět.

Tady mám dopis z Pankráce: Prosím Vás, sdělte mi, jak je to v Americe se spravedlností. Jsem zavřen v cele s jedním delikventem. Já dostal půl roku kvůli tomu, že jsem na Václaváku při tryzně za Palacha viděl pět letáků ležet na chodníku a nedbal jsem o ně. Ani jsem si jich nevšiml, ale toho si všimnul esenbák, který nenápadně ty letáky hlídal a zavřel mě kvůli tomu, že prý jsem je měl zvednout. Se mnou v cele je mládenec, který dostal půl roku za to, že šel po cestě, viděl leták a zvedl ho. Ten leták byl nastrožený a taky ho esenbák hlídal. Prý ho měl nechat (ten spoluvězeň) ležet. Sdělte mi, co se má dělat. Dbát o letáky, zavřou Vás, nedbáte na ně, zavřou Vás také.

Já na tohle odpověděl toto: "Komunismus je každých pět minut jiná spravedlnost. Jestli se to spravedlnost může jmenovat. Je dobře zaměstnanti policajta hlídáním letáků. U každého má stát jeden SNB. Bude-li jich milion, když je bude milion policajtů hlídat, opozice může pracovat na jiném úseku nehlídáním."

Zde mám výňatek z jiného psaní: Třicet roků jsme se s mužem nehádali, ale teď je to na denním pořádku. Muž chce, abych mu dala peníze na to nové auto ze Škodovky. Nevěděl, že před sedmi roky jsem si udělala tajně záznam na nábytek z vořechového dřeva. Sedum let jsem toto tajemství tutlala a těšila se, jak toho mého vořecha překvapím novým vořechovým nábytkem. Ted' nám dodali ten nábytek, ale je ze smrkového dřeva. Muž se rozlobil, že o tom nevěděl, že jsem ho oklamala a oni oklamali nás, a z národního podniku ten 'dobytek' nám dodal zmetkovéj nábytek. Voni pacholci nám dodali smrk a my bysme raději jedli.

Můj starej napsal sprostěj dopis ředitelovi továrny na nábytek, ve

JAROSLAV HORÁČEK:

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

Aranka s Prokopem sjezdili vlakem i autem během čtrnácti dnů křížem krážem celou Albertu, utratili spoustu peněz pobytem v hostincích i značným jízdým, Aranka již zoufala nad rychlým ubýváním hotovosti a naděje na získání vhodného objektu byla stále malá. Ozimcův sen, založit farinu kožišinných zvířat, a Arančin ideál, mít velkou drůbežárnu, náležely zatím jen do říše sladkých vidin.

Na pokyn hoteliera v Calgary, jemuž se Aranka zřejmě líbila a jenž jim oběma prokazoval mnoho úsluh, za které nic nepožadoval, obrátili se konečně na jinou společnost: Hudsonbay-Compagnie. I ta ovšem pracovala pomocí agenta. Byl jím ruský emigrant Černikov. Byl to člověk zcela jiné ráže, než Robins, mnohem uhlazenější a zřejmě slovansky měkčí, ač po matce nesl ve svých žilách holandskou krev. Mluvil perfektně nejen rusky, anglicky a francouzsky, ale i německy, což bylo Prokopu Ozimcovi velice milé, neboť mohl teď přímo zasahovati do jednání. Černikov, jemný, vzdělaný třicátník, netajil se tím, že svými výdělky je odkázán pouze na toto zprostředkovatelství, takže při prodejkách i koupích rád hodně vydělává. Ale tvrdil, že nechce z Arančina případu nijak kořistit, ačkoli jinak se musí snažit, aby sám vytěžil na každém akru prodávané půdy.

Aranka i Ozimec nabývali čím dále tím pevnějšího přesvědčení, že tento systém není správný a že vystěhovalci mohou proti němu mnoho namítati. Kanadská vláda i společnosti měly by toto řádění agentur zneškodnit vybudováním vzorných úředních kanceláří, kde by se čelilo takovému ždímání kapes vystěhovaleckých. Pakliže příslušným kruhům vážně na tom záleží, aby se na kanadské půdě usazovali evropští zemědělci s určitým jménem nebo jméníčkem a aby se časem ohromné lány dosud nijak nezužitkováné země proměnily v plodná pole a účelně ošetřované louky — proč se nepodniká pro emigranty mnohem více, než jsou ty pouhopouhé papírové sliby před vystěhovalecovou cestou? Za daných poměrů cítili Aranka i Prokop, že vyhlídky na budoucnost nejsou zvlášť růžové.

A když se Ozimec sešel s několika německými farmáři (českého dosud nikde nezjistil), rostl v něm správný dohad, že nedostatečně uvážena cesta do Kanady je krutým zlem. Arančin kapitál činil teď se vším všudy asi stopěttisíc korun československých: byl arcí uložen v dolarové valutě, ale to samo jej nezvětšovalo. Situace při úvahách Ozimcových, s nimiž se upřímně svěřoval Arance, vypadala takto: Panenskou půdu — to jest půdu dosud nepracovanou, která by byla za babku — koupiti nelze, poněvadž by se musily stavěti obytné i hospodářské budovy, stáje, chlévy, stodoly a musil by se ohraditi pozemek, dále zakoupiti koně, krávy, stroje, nářadí atd. To všecko by se nedalo pořídit na splátky, nýbrž jen a jen za hotové. A až do výsledků první úrody by se musilo žít z přivezených peněz.

Starý farmář Lautberg, kovaný Němec, ale již Kanadčan, jenž skoro třicet roků v Albertě zdárně hospodařil, pravil Ozimcovi: »I když tak zrovna na dolar stačí kapitál, aby se koupila farma v rozloze 1900—2000 akrů se živým a mrtvým fundem, neudělá se tím ještě žádná třeť. Dostaví-li se několik neúrod nebo malých úrod (a ty lze vždycky čekat s větší jistotou než krásné úrody), otročíte pak na takové farmě bez personálu, jehož nemůžete zaplatit, a sám nemáte skoro co do úst dát. A rodina chce jíst, dobytek také. Z čeho brát, když všechny peníze byly obětovány na koupi? Ale i možnost opatřit si dobrou farmu výhodně na splátky, je výhrou jenom tenkrát, následuje-li za sebou několik úrodných let, abyste pak mohli hladce splnit platební lhůty.

Snad vás překvapuje, že možno i zvelebené pšeničné farmy koupit na splátky?! Ten váš údiv je zdravý, aspoň se do ničeho slepě nepožene. Schvaluji vám prozíravý postup. Jednáte správně, že opatrně vybíráte s tužkou v ruce. Když farmář něco opouští, je v tom ne-li po každé, tedy aspoň inohdy čertovo kopýtko. Ovšem stává se též, že je třeba nenocem a udřen a proto farmu prodává, když si už dost peněz vydělal. Avšak na nějaké rychlé a ohromné zbohatnutí si laskomin nedělejte! Raději se připravte na zlá, bolestná zklamání! Prožil to každý druhý z nás a mnozí jsme se dvakrát stěhovali s místa na místo, abychom našli něco lepšího než bylo to první.

Přes to však nesmíte pozbyvat kuráže. Můj bratranec Schneider pochoval nedávno ženu, děti neiná a clice opustil farmu, kterou má poblíže obce Markerville na trati k Innisfailu. Zafukejte u něho, snad s ním bude rozumná řeč. Bůh mne chraň, abych vám koupil jeho farmy doporučoval. To je věc vaší svobodné úvahy:

Jste, jak vidím, hospodářský praktik a paní — či slečně? — Arance budete umět slušně poradit.

Bratranec Schneider je vlastníkem farmy o rozloze 1900 akrů (750 hektarů). Je tam pšeničná půda, obytné stavení se sedmi světnicemi, ústředním topením a elektrickým světlem, je tam 25 koní a hřibat (to je bratranecova vášeň, chovat bujné oře), 6 krav (dle mého mínění oproti koním zbytečně malý počet!), 10 kusů vepřového dobytka, je tam traktor, mlátička, dva samovazače, pluh, brány — nu, zkrátka všecko, čeho třeba k řádnému obdělávání půdy. Snad se dohodnete se Schneidrem na příklad takto: Uhradíte mu závdavek pěti tisíc dolarů (rovná se 170.000 Kč) a stanete se spolujitelé té farmy. Do vašeho samostatného vlastnictví přejde ona po úhradě poslední splátky. Bratranec vám, jak bývá první rok zvykem, zaopatří na úvěr setivo, které arcí musíte po žních zaplatit.

Budete mu odvádět půl úrody a platit z dluhu 6 procent. Druhá polovina úrody bude tedy vaší a vydaří-li se rok, pak tato farma, na niž je zoráno a připraveno k letošní setbě 800 akrů, vynese vám tolik, že bez nesnází vedle úroků složíte celou druhou splátku, ba snad raději ještě něco přidáte, aby se dluh zmenšil. A po odpočtu všech výdajů zbude vám v hrsti ještě hezkých pár set, ne-li tisíce dolarů, celým světem milovaných. Ovšem — zdůrazňuji — při velmi dobré úrodě! Přijde-li špatná sklizeň, nebudete mít dost peněz ani na úroky a úrok — pamatujte! — se připisuje k dluhu. Vypravte se za bratrance hned zítra, ať neztrácíte čas! Dám vám pro něho dopis.

Ozimec i Aranka musili však s pravdou ven, že příštího dne mají jet s agentem Černikovem kamsi ku městečku Olds, 50 mil od Calgary, na »mixtfarmu«, t. j. smíšené hospodářství, kde se pokaří i dobytkaří.

Lautberg, kouře z dýmky, procedil skrze zuby poznámku: »Neškodí. Můžete ku bratrance jet pozítří, i kdybyste neměli chuť kupovat. Je to milý člověk a rád pohostí každého, kdo k němu do samoty zavítá.«

Oba, vrátivše se do hotelu, po informacích Lautbergových propočítávali, jsou-li číslice, které jim udal, vůbec dosažitelné. Aranka byla ochotna věřit, že skvělá úroda může jim umožnit úhrady dalších splátek, ale kde opatřit zbytek peněz na závdavek? Ozimcem lomcoval nepokoj. »V nejhorším případě vypomůžeš přece tím, co jsi uložil v Montrealu pro Martu,« prohodila Aranka zpytavě. Prokop neodpověděl, ale to mlčení bylo zápornou odpovědí. Arance zakroužily žitky před očima a nebyla schopna slova. Proběhla skoro celou noc, až k ránu na hodinku usnula únavou.

Druhého dne ráno sešli se spolu u snídaně, plni stísněné nálady. Prokop uhýbal Arančiny otázkám, pokud se týkaly nedostatku peněz.

»Letos prý se tady jaro opozdilo, ale za čtrnáct dní začne prý se budit se zdvojenou silou. Škoda, že podzim bývá tu příliš časný, kdežto léto je směšně krátké. Nepochybuj, že se přičiním, abychom hned v prvním období vydělali co nejvíce. Záležej na počasí. Líbíš se mužům, hled' si proto naklonit svatého Petra. Bez jeho přízně nesvedu nic. Snad koupíme něco, kde stačí na závdavek tvoje hotovost, nemyslíš? Pro zimu mnoho čekám od loveckých expedic. Nejprve sám trochu obhlédnu terén a později snad budu vodit bohaté Američany na lovy. Dají prý se tím vytěžiti slušné peníze na honorářích a kožišiny z úlovků stejně mohou prodávat sám. Miliardářům jde o lovecké požitky a nikoli o zisky. Jenom tu zpropadenou angličtinu musím si pořádněji osvojit. S dosavadními znalostmi britské řeči bych daleko nedošel.

Nejdůležitější ovšem je, umět lovit, mít orlí oko, ohaří čich, lasiččinu pružnost i hybnost, chlapeckou ruku, dokonalou střeleckou dovednost, medvědí odolnost proti nepohodě a levhartí neohroženost. Zdá se mi, že kousek toho všeho v sobě nosím. Ale v kanadských pralesích nutno zvykat jiným loveckým poměrům, než jaké jsou u nás ve střední Evropě, což znamená: v počátcích být záčkem, učit se, pozorovat a jít na všecko od základu.«

Aranka nejprve tvrdošijně mlčela. Rmoutilo ji nevýslovně, že Ozimec připovídá pouze práci, ale finanční pomoc z vyhraných peněz slíbili nechce. Když však si při jednom jeho rozpačitém úsměvu vzpomněla, jak křehkou nádobou dovede být tento »hrdina« v okamžicích milostného cukrování, ulevilo se jí v mysli. Snad, nebude-li vyhnutí, přece Ozimec dá se přemluvit a vyzdvihne peníze z knížky. Jak je to dobré, že sešitek vzal k sobě... Arančin jazýček počal rozvazovat. Pozvolna, aby to nebylo nápadné. A Ozimec brzy se dostal do obvyklého rozmáru, když se nemusilo rozprávět o montrealském vkladu.

O půl deváté přispěchal Černikov a s ním jeli směrem ku městečku Olds. Ruský uprchlík se rozhovořil o své minulosti, o skvělém statku, který musil doma zanechat při útěku před bolševiky. Cesta tím hravě ubíhala.

Farma měřila 660 akrů, obytný dům obsahoval pět pokojů a kuchyň, poněkud zanedbané chlévy a stáje, skrývaly 35 kusů mladého dobytka a 12 koní. Byl tam všechen potřebný inventář. Půdy zoráno 320 akrů, závdavek má býti 2.500 dolarů a za akr se žádá 40 dolarů. Černikov upozorňoval Aranku a Ozimce na to, že »mixtfarma« bývá výhodná dvojí pracovní možností, aby se nesázelo na jednu kartu. Zklame-li polehání, může leccos nahradit dobytkařem. A pro drůbežárnu je zde místo jako stvořené! Calgarský hotelier doporučil Arance, aby

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

za akr neplatila v okolí Oldsu více než třicet, nanejvýš dvaatřicet dolarů. Obvod tamní bonitou půdy neodpovídá prý vyšší ceně. Když farmář nechtěl přistoupit na méně než 38 dolarů za akr, koupě se rozbila. A trojlístek jel s nepořízenou zpět do Calgary. Tři dny opět byly zmařeny...

Následující cesta k farmáři Schneiderovi přiblížila je k cíli pouze nepřímo. Poznali hospodářství, které se jim zalíbilo rázem, ale Schneider nechtěl ještě farmu prodati, nýbrž chtěl rok počkat. Byl to úsečný, málomluvný Severoněmec, ale jeho pomračená tvář podivuhodně kontrastovala s teploučkým přjetím, jímž je oba obmyslil. Snesl jim spousty fotografií, které sám za léta pořídil, ukázal jim přehled hospodářských článků, jež napsal o Kanadě do německých listů, a — ač zdánlivě skoupý na slovo — výrazným stručným výkladem otevřel jim takové výhledy na farmářskou otázku, že hleděli až k jádru věci.

Musili ochutnat lahodné domácí pivo, jež Schneider sám vařil, a musili sníst pořádné porce studeného krocanu, na němž jim hostitel ukazoval »devatero maso«. Prozradil, že je podílníkem krutí farmy v sousedním okrsku, kde je pro přírodní chov krocanů příhodnější půda než u něho, poněvadž jsou tam hájky na způsob evropských bažantnic. A malým autem je tam zavezl, všechny podrobnosti dal jim ukázat, a pak je doprovodil do velké družstevní drůbežárny, zařízené podle nejnovějších amerických metod. Tisíce kuřátek přivedených na svět za pomoci umělých líhní a ošetřovaných umělými kvočnami tam čile pobíhalo a chovně kmeny leghornek a orpingtonek byly v tak skvělé kondici, že to všecko skýtalo dojem ideální výstavy, ovšem praktické.

Schneider ciferně jim demonstroval příznivé výsledky drůbežáren amerických a kanadských, neváhaje podrobiti ostré kritice špatnou organizaci podobných podniků evropských, jež zpravidla pracují spíše se ztrátami než se ziskem. Když Aranka, uchváčena roztomilou podívanou, projevila chuť věnovat se drůbežnictví ve velkém měřítku, varoval ji Schneider před tímto úmyslem pro první dobu a uvedl jí přesvědčivé důvody, pro něž sám na své farmě pěstuje drůbež jen ku potřebě svojí a svých zaměstnanců. Rozhodují při tom půdní i klimatické podmínky, dostatek času na vzornou péči o drůbež, kontrolovaný výběr chovných exemplářů a celých kmenů, levné pořizování krmiva, snadný styk s městem jakožto odbytištěm tržních vajec a masa atd. atd.

Najdou-li pro drůbežárnu vhodné místo, ať se mu s pánem bohem věnují. Ale až později — první léta nutno racionálně pracovat na polích, aby se půda zúrodnila.

Když pak se Ozimec zajímal o chov kožišninových zvířat, při čemž mu oči začaly plát ohněm nadšením, zchladil ho studený Němec poukazem na strašné deficity, které utrpěli farmáři, ukvapeně nakoupivší stříbrné lišky a jiná zvířata za všechny svoje volné peníze. Na těch rozkošných chlupáčích může vydělávat pouze ten, kdo svede řadu lidí k založení nových kožišninových farem a za drahé peníze odprodá jim potřebné základní chovné kusy. Plemenivost větší exemplářů je malá, vychází to všecko z úzké příbuzenské nebo dokonce ze vkrvné plemenitby a výsledky jsou žalostné.

Drůbežárny všeobecné nebo i krutárny, chovy vodní drůbeže a pod. — to vše má budoucnost. Ale tomu, co slouží paní Módě, jako právě kožišninové farmy (třebaže jí slouží nepřímo, neboť jsou určeny v prvé řadě na lákání peněz z důvěřivých podnikavců) ... tomu nelze věnovati mnoho důvěry. Máte-li na takové věci neuvážené laskominy, dejte si radit starým hospodářským počtářem. Aranka i Prokop nepochybovali, že Schneider soudí rozšafně a smýšlí s nimi poctivě. — Proto v duchu začali pochovávat své lákavé vídiny. Utěcha byla po ruce! Vždyť — konec konců! — scházela jim na uskutečnění takových plánů věc nejdůležitější: peníze. Maloučko rozladění, musili se smiřovat se skutečností, kterou si do nedávna představovali zcela, zcela jinak.

Na dotaz, ví-li Schneider o nějaké prodejné farmě, když na získání jeho hospodářství nelze jim celý rok čekat, odpověděl tázaný, že ano. Doprovodí je tam zítra, ale musejí se rozhodnouti sami. Dnes nechť jsou jeho hosty. On nebude chválit ani hanit, poněvadž každá koupě farmy je sázkou do loterie.

Časně ráno dal rozkaz šafáři, co za jeho nepřítomnosti má se dělat a z garáže vyjel s autem, k jehož volantu sám sedl.

Když dorazili na místo, zvané New-Tormintou, vykřikla Aranka svorně s Ozimcem. »Tuhle farmu anebo žádnou!« Hezoučká vilka je vítala, všecko kolem bylo v ladném pořádku a svatý mír mluvil z každíčké drobnosti. Přišla jim v ústřety stará paní Akensidová, která už po několik týdnů, jak je Schneider informoval, oplakávala syna a snachu: Zabili se při automobilové

jízdě do Calgary, když se jejich vůz srazil s nákladním autem, jež řídil opilý šofér. Stařenka tvářila se vůči hostům vzmuzile, ale když zvěděla o čem jde, podotkla:

»Prodám, výhodně vám prodám tuhle farmičku. Nemám zde stání, všecko na mne padá při vzpomínce na oba mrtvé, a čím dříve odtud půjdu, tím lépe mi bude. Teprve pět roků, chudáci, tu hospodařili... Ze Skotska jsme se sem přistěhovali, všecko jsme si sami vystavěli a každým rokem jsme to zlepšovali, až 12. března událo se to neštěstí. Poměrná blízkost Calgary lákala děti a když si pořídili auto, volných chvil využívali k cestě do města.«

Stařenka naznačila příchozím na mapě, že farma leží severovýchodně od Calgary a doložila, že se na ní dá slušně hospodařit, jelikož půda je úrodná. Přinesla bilanci za minulá léta a dosvědčila číslicemi slušnou výnosnost hospodářství.

»Nebohatne se tu rychle,« pravila, »naopak: zisk není v prvních letech úměrný námaze, ale je to zajištěná existence. Farma měří 370 akrů, obytný dům o 5 pokojích a kuchyni je vkusný i solidně stavěný a dal by se v podkroví malým nákladem rozšířit o další čtyři místnosti. Stáje jsou slušné, ostatní hospodářská stavení rovněž, máme vyzkoušené stroje, dvě hřibata, deset pěkných pracovních klisen, z těch čtyři březí, a jednoho krásného hřebce, který byl chloubou synovů, dvanáct krav, tři malá telátka a sedmdesát slepic. Vepřinec se musí znovu zaříditi — štětinače navštívila červenka a všechno musilo na smrt. Půda je vesměs dobrá. Devadesát akrů zaselí jsme pšenici, čtyřicet ječmenem, deset ovsem. Na třiceti akrech bramboraříme. Sto akrů tvoří šfavnaté louky, kterých používá se z části k pastvě, ale travní sklizeň je taková, že můžete prodávat seno. Zbytek pak je úhor. Když jsme se sem nastěhovali, bylo to všecko ze dvou třetin pustým úhorem. Ruce mých drahých a rodiny Craigovy provedly tu za několik let divy. Prodávám celek jak stojí a leží s celým bytovým zařízením. Já půjdu k sestře do Ottawy.«

»A jaké by byly podmínky pro koupi na splátky?« ptala se Aranka.

»Jsem připravena na prodej a proto vám bez dlouhých oklik všecko povím. Agenty, kteří se hlásili, jsem odmítla. Přeji si prodat přímo kupiteli. Požadují závdavek dvou tisíc dolarů ihned při převzetí farmy. Další tisíc pět set dolarů do pěti měsíců, kromě toho půl letošní úrody, pak ročně splátku 1000 dolarů, sedmiprocentní úrok z dlužného kapitálu a půl úrody. Úhrnná cena je sedmnáct tisíc dolarů. Až splatíte polovičku kapitálu, budete mi dávat jen třetinu úrody. Smlouvat se mnou nesmíte — cena je propočítána a nic na ní nejsem s to změnit.«

Následovala krátká porada Aranky a Ozimce. Schneider, jenž zprvu jednotvárně říkal: »Poradte si sami,« dal se konečně ohmčkit ku třem slovům: »Není to předraženo.« Aranka v tom cítila zastřený pokyn ke koupi a když Ozimec řekl své »ano«, šla za stařenkou a prohlásila, že farmu koupí. Paní Akensidová zavolala Craiga, jenž byl šafářem, kočím i dělníkem, a představila mu Aranku Vargovou jako novou paní a jejího »bratrance« co pínomocného správce. Aranka poznamenala: »Poroučet bude bratranec, třebaže mými ústy.« Paní Akensidová neopomněla v řeči vyzdvihnouti, že Craigovi jsou něčím, co má cenu zlata.

Na poledne druhého dne smluvena jízda do Calgary. Aranka chtěla nechtíc musila přijmout pozvání stařenčino a zůstala u ní na noc. Ozimec si odvezl Schneidera a slíbil, že s ním pro dámy přijede, aby je dopravil do města k podepsání kupní smlouvy. Mezi jiným učiněna dohoda o dodávce vepřů ze Schmidrovy farmy.

Po plném měsíci bylo to první, co Prokop a Aranka byli od sebe odloučeni. Oba si potom při shledání doznali, že se jim navzájem stýskalo. »Ale nyní už budeme pořád spolu —

Pokrac. příští úterý

Český národní hřbitov v Chicagu

Již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanské veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřbívání do země, žehem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika.

Obstaráme letní i zimní zdobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou nedělu v 9 hodln ráno na WCEV 1450

Vesmírné středisko Oberpfaffenhofen

Š. -rfe/m. -

Čím je pro americké vesmírné lety město Houston v Texasu, tím je pro evropskou astronautiku bavorské městečko Oberpfaffenhofen, které leží jihozápadně od Mnichova, poblíže známého Starnberského jezera. Jaké plány mají strategové evropské astronautiky s touto německou centrálou pro kosmické lety?

Bavorský Oberpfaffenhofen je už řadu let sídlem německého Výzkumného ústavu vesmírných letů. Tamnější centrála se stala všeobecně známou už v roce 1983, kdy se zde registrovala operace prvního letu raketoplánu Spacelab, a hlavně pak o dva roky později, v listopadu 1985, při první německé misi Spacelabu, označené jako D 1. Tehdy bavorská pozemní stanice řídila a kontrolovala veškerou činnost vesmírné lodi během vesmírného letu. Bylo to evropské novum, srovnatelné pouze s operacemi amerických stanic NASA nebo sovětského Bajkonuru. Ale už tehdy se ukázalo, že centrum v Oberpfaffenhofenu je v současné době příliš malé pro příští a ještě složitější úkoly, které si předsevzala evropská astronautika.

Kromě centrály pro řízení letů kosmických lodí slouží totiž Oberpfaffenhofen i činnosti družic pro západoněmeckou poštu a evropskou poštovní organizaci Eutelsat. Už dnes se zde konají přípravy na další misi Spacelabu D 2 v roce 1991. Na projektu pracuje tým asi jednoho sta vysoce kvalifikovaných inženýrů, techniků a vědeckých pracovníků různých oborů.

V současné době se vesmírné středisko v Oberpfaffenhofenu zvětšuje, a nedávno zde položili základní kámen ke stavbě nového řídicího centra pro dosud největší evropský vesmírný projekt Columbus, na kterém má Německá spolková republika, jak po stránce finanční, tak po stránce vědeckotechnické vedoucí úlohu. Columbus je jméno evropské vesmírné laboratoře, která má být vypuštěna na oběžnou dráhu kolem Země v roce 1998 a má se stát důležitým opěrným bodem při využití vesmíru. Kromě projektu Columbus má nová centrála 'German Space Operation Center' převzít řízení dalších dvou

Pokračování na str. 11

Dvakrát...

kterém použil nadávek 'pacholci, dobytek a ještě dvě jiné ostřejší. Příšlivník pro něj přišel a na půl roků jsem bez muže. Dívám se na nábytek. Je to vořech. Mého muže na Pankráci už uklidnili. -

rozmíouval FRANTIŠEK KREJSA

Při svatořečení Anežky Přemyslovny 12. listopadu 1989 v Římě byl přítomen i biskup Jan Ludvík Mořkovský z Texasu. Duchovní představitel českého krajanského hnutí v zámoří. Po obřadech poskytl našemu týdeníku rozhovor.

Vaše Excelence, dovozte Vám jménem našich čtenářů položit otázku. Jaký je Váš pohled na svatořečení Anežky Přemyslovny?

Především vděčnost Boží přítomnosti a radost, že byla zapsána do katalogu svatých.

Kanonizace blahoslavené Anežky České bylo pro nás české krajany ve Spojených státech očekávanou a velkou touhou. Bylo sesbíráno mnoho podpisů na žádost o svatořečení. I já sám jsem v našich katolických spolcích vyzýval k podpoře svatořečení a odesílal Kongregaci pro svatořečení tyto žádosti. Když bylo v Římě oznámeno datum kanonizace, následovala moje výzva ke všem krajanům na celém světě k pouti do basiliky sv. Petra.

V naší výpravě je nás 25. V dalších skupinách 54. Je zde i skupina 70 poutníků. Každou z nich vede jeden kněz jako její spirituál. Vytváříme takovou malou komunitu, aby při cestě se vytvořilo dobré společenství. Mezi účastníky poutě jsou i někteří neznalí českého jazyka, ale to nevadí, ba dá se říci, chtějí poznat bližně kořeny vlasti našich předků. Svatořečení je mimořádnou událostí v životě církve i samotná pouť do Říma je vždy zážitkem. Přijelo také mnoho skupin z dalších končin Států. Jsou zde krajané z Evropy a poznáváme i mnohé z Austrálie.

S blížícím se datem svatořečení jsme se také všichni těšili na setkání se Svatým Otcem i kardinálem Tomáškem a vašimi novými biskupy. V předvečer kanonizace jsem osobně pozdravil i olomouckého biskupa Františka Vaňáka a pozval jej k návštěvě, poněvadž vede arcidiecézi, ze které pochází můj rod.

Velké překvapení a opravdové po-

ŽIVÝ ODKAZ VŠEM NÁRODŮM

Apoštolské administrátor olomoucké arcidiecéze biskup František Vaňák a biskup Jan Ludvík Mořkovský z Texasu na kanonizaci Anežky Přemyslovny v Římě

Sufmek F. KREJSA

zní radostí bylo, když od vás přijelo tolik poutníků. Vidět také krojované zástupy bylo dojemné i pro naše krajany. Na tvářích všech přítomných bylo možno poznávat velké nadšení, zvláště když jsme v procesí přicházeli do basiliky sv. Petra společně se Svatým Otcem. Opravdová radost umocněná bouřlivým uvítacím potleskem a záblesky fotografických aparátů jako by umocňovaly, že každý, tuto chvíli chce uchovat nejen pro sebe, ale i dalším generacím, že český národ žije, že patříme k zemi, ve které Anežka má své kořeny. I sám papež byl potěšen. Klečeme kolem hrobu apoštola Petra, spojení skrze ušlechtilou bytost Anežky. Klečeme se

všemi otci a matkami národních dějin. Jako jeden národ zrozený skrze křest v Kristu. Modlíme se spolu a nezáleží přítom kde žijeme. V kanonizační mši sv. papež hovoří česky! Což je velké povzbuzení pro všechny, kteří mají vztah k českému národu. Byla to velká slavnost.

Svatořečení je jedna z mimořádných událostí, kdy papež mluví neomylně, protože on prohlašuje celé církvi, že jistý člověk dosáhl dokonalosti, že žil takovými ctnostmi, nebo, že zemřel mučednickou smrtí pro víru. Poznáváme, že Boží přítomnost dosvědčuje dokonalost takového člověka zázraky. Tak jako u Anežky.

A tak když nástupce sv. Petra ohlašuje takového člověka, že může být naším vzorem, učí pravdu a morálku pro celou církev. Proto je to jeden z případů, kdy papež mluví neomylně, jako mluvčí za celou Kristovu církev. Podle slov evangelia „Cokoliv svážeš na zemi bude svázáno i v nebi“. Pro každého z nás co jsme byli přítomní je tato chvíle vzácný okamžik. Ve svém životě jsem byl již na svatořečení i v době svých studií v Římě, v letech 1930 až 1936, kdy jsem pobýval na americké koleji. Každé svatořečení je vždy trochu zvláštní. I u Anežky České, kdy po 700 letech dochází k jejímu zařazení do katalogu svatých. Váš svatováclavský pomník zalobí nyní sv. Vojtěch, sv. Prokop, sv. Ludmila a sv. Anežka. Opravdu vzácná událost pro celý národ.

U nás v Texasu byla Anežka Česká známa zvláště u starší generace usedlíků, kteří si předávali úctu k této světlci z generaci na generaci. V Texasu odhadujeme na sedmdesát tisíc lidí českého původu. Většina z nich přišla před první světovou válkou. Velká část z Lašska, Valašska, ale i dalších míst Moravy i Čech a Slovenska. Některé naše místní sdružení a katolické spolky texaské jednoty jsou od prvopočátku pod patronací Anežky České.

Příklad Anežky byl pro mnohé povzbuzením i posilou a jistotou v konání služby bližnímu. Tak jak vedou Ježíšova slova „Cokoliv jste učinili jednomu z mých nejmenších, mně jste učinili“. Služba bližnímu má své místo i v této době a nezná hranici. Anežčina modlitba vedla ke smíření v rodině. Má tedy sílu a co říci i současným národním rodinám. Vzájemnému poznání ve víře a naději a lásce, to je živý odkaz všem národům na celém světě, že z české země vychází velká touha po naplnění lásky v každém bližním. V každém lidském srdci, aby neumdlávalo ve sbližení celé církve a všech národů, proto ona radost ze svatořečení.

Pozdravujte, prosím, vaše čtenáře a skrze ně všechny ve vlasti našich předků. Místa posvěcená i působností bratří ze Soluně sv. Cyrila a Metoděje, vždyť všichni společně zpíváme „Velehrad víry bez pohromy stojí“.

Reprezentant české pozdní gotiky

Josef Herman

Louny ryli do oceli E. Höfer, chrám sv. Barbory v Kutné Hoře John Poppel, též do oceli. Kreslil K. Würbs a vydal kolem r. 1850 G. G. Lang v Darmstadtu

Před 455 roky zemřel v Lounech tamní rodák, architekt a stavitel Beneš Rejt z Pístova, své době známý jako Benedikt z Piestingu. Pod tím zněmčeným jménem také pronikl do zahraničí, kde byly mimořádně oceňovány jeho odvážné klenby, v ten čas zcela původní. Zachované dokla-

dy jeho konstrukcí mu zajišťují prvořadé místo i v naší stavební historii. Jsou to - jmenujme aspoň největší a nejvíce známé z nich - smělý projekt přestavby Vladislavského sálu na Hradě pražském pro krále Vladislava, kostelu v rodišti, známý chrám svatomikulášský v ojedinelém po-

jetí a vrchní část s klenbou kostela sv. Barbory v Kutné Hoře. Oba zasahují převládající silou do celkových pohledů.

Všeobecně je Beneš Rejt považován za vrcholného tvůrce české pozdní t. zv. vladislavské gotiky.

Když arch. Mocker stavěl kostel na Křivoklátě, měl stát na

místě staré, velmi zubožené kaple. Dómský šéf stavbu ohledal a rozpoznal v ní Benešovu práci. Na jeho doporučení nebyla stržena jak plánováno kanceláři knížete Fürstenberka, naopak restaurována a Mocker ji včlenil do svého projektu jako presbyterium.

Pokračování na str. 11

Zač trpěl Dimitrij Mazur?

Vladimír Osipov

Dimitrij Mazur se narodil v roce 1929. Nazval bych jej populistou a intelektuálem, s jakým se člověk těžko setká v těchto dnech; byl to muž nejen slov a teorií, avšak i naprosté lásky k lidem. Vystudoval učitelský ústav v Žitomíru a tamtéž i později vyučoval.

V jeho rodné vesnici, Guto-Loganovu v žitomirské oblasti ho lidé měli za nejvyššího čestného člověka a těšil se tu dobré pověsti. A žila ve vesnici osamělá stará žena, která svůj život zasvětila práci v kolchozu a nyní žila jen z ubohé penze. Mazur zaskočil do kolchozu a ve správní kanceláři se zeptal, proč jsou penze tak malé, že se z nich nedá žít, což se nemělo stát, neboť následky na sebe nedaly dlouho čekat. Poznámka se stala jednou z tuctu 'hříchů', pro které byl Mazur v prosinci roku 1980 uznán vinným a odsouzen. Ve škole, v níž učil, doslova citoval Lenina, když ten mluvil o neodvislé Ukrajině. I když na výroku nic nezměnil, byla Leninova slova žitomirským oblastním soudem shledána protisovětskými. Jindy řekl před svými studenty, že "v letech 1937 a 1938 byli nevinní lidé v jejich zemi masově utlačováni." Opakoval to, co před ním, nahlas a veřejně, prohlásili a odtleskali účastníci XX. a XXV. sjezdu strany. V Žitomíru o tom soudili jinak: souzen podle čl. 62 (protisovětská agitace a propaganda) trestního rejstříku Ukrajinské SSR, žitomirský oblastní soud potrestal Dmitrije Mazura 11 roky vězení, z toho šest v pracovním táboře a pět v interním vyhnanství.

Bylo to někdy v létě roku 1981, kdy se Dimitrij ocitl v naší zóně, Barašovo, tábor ZhKh 385-3-5. Byl to tichý, skromný a zdvořilý kus člověka. Ten poslední rys jeho povahy nebylo něco předstíraného nebo ceremoniálního, byla to část jeho přirozenosti. Zdvořilost a úcta k těm kolem něho se zdály vycházet volně, nenuceně z jeho duše. Na mne osobně nejvíc ze všeho působil jeho čistý úsudek, jeho myšlenkové pochody nebyly zatíženy dogmaty. Na podzim onoho roku mi připomenul, abych "bedlivě sledoval sklizeň obilí v zemi, je to důležitější než bůhvíjaké historicky přelácané senzace." Však proč o něm mluvím v čase minulém, když vím, že ještě žije; co nevím, kde je mu dnes konec. Rozešli jsme se koncem října roku 1982, ač jeho životní příběh pokračoval.

Několik měsíců po plenárním zasedání KSSS, konaném v dubnu roku 1985, když červánky nových nadějí se objevily na obzoru, odeslal Mazur z Baraševa Michailu Gorbačovovi dopis, v němž se zastával práv věřících a odsuzoval bezmyslnost války v Afganistanu. Odnesl to 15 dní samoty.

Tím jeho poměrně klidný život dospěl k svému konci. V mezidobí, počínaje listopadem roku 1985 a červencem roku následujícího konce, trávil tento obhájce lidských práv téměř nepřerušeně v samovazbě. Byla to vskutku odvěta správy tábora za psaní Gorbačovovi. Jen díky perestrojce za to, že mu nepřidali další tři roky za 'porušení subordinace'. (Trest spadá pod čl. 188-3- Andropovův článek - trestního kódu RSFSR).

Konečně se konce utrpení v Mordovii dočkal. V létě roku 1986, po vysilující, měsíc trvající cestě, dorazil Mazur do místa určení, jedné vesnice v Burjatské autonomní republice, místa jeho vnitřního exilu. Po krátkou dobu žil ve stohu sena, pak ho 'přestěhovali' do místních kasáren, do místnosti, kterou mu bylo sdílet se dvěma jinými.

Jeden z jeho spolubydlících, jistý Kuzmin, brzy začal nově příštího pronásledovat. "Všichni nacionalisti zasluhují kudlu do zad!" řval a vrhl se na Mazura. Lotr zlomil 'nacionalistovi' ruku, rozbil nos a poškodil hrtan. Mazur ztratil vědomí a 'internacionalista' ho polil studenou vodou. Místní mocipáni ho 'potrestali' tím, že ho dali na tři dny za mříže. Mazurův krvácející nos jejich pozorností unikl; ten krvácel ještě příští den, a po 10 dnech pobytu v nemocnici, kde mu odebrali celou polovinu nosní dutiny, se vrátil tam odkud přišel, rovnou do spárů zloducha Kuzmina. Netrvalo dlouho a ten se ozval nanovo; hrozil mu, že ho vyhodí oknem.

Lepší utéct než být ubodán anebo vyhozen oknem pátého poschodí. Chytili ho ve městě Korostyševu v žitomirském teritoriu. Ze Žitomíru ho letadlem dopravili do Moskvy a odtamtud do Ulan-Ude. Za letenku zaplatil 600 rublů.

5. února 1987 lidový soud zajgrajevského teritoria Burjatské autonomní republiky odsoudil Mazura na jeden rok do pracovního tábora s příslušným režimem. Dimitrij si odseděl svůj trest a 18. listopadu 1987 byl tamodtud odeslán do vsi Zajgrajevo, aby tam dokončil to, co mu zbývalo ze 4 roků a půl internace.

A tak tedy dosluž svůj čas, Mazure, a nikomu neříkej, že v roce 1937 byla nějaká represe. Ani Ježov by bezpochyby neschválil takového něco. Dosluž svůj čas, nedej nic na nactiutrhačství atheistů a nebraň jim v jejich úsilí šířit propagandu. Dosluž svůj čas, nekal vodu a neplač nad ubohým výslužným kolchozovníkem.

Tak Dimitrij slouží svůj čas. Pracuje tvrdě. Je nemocen, zmrzačen na těle i na duchu, a dále vleče na svých bedrech kříž Brežněvovy justice.

Čekám od něho psaní. Nepřichází. Burjatsko mlčí.

A já nevím, kde je Mazurovi konec.

Z Glasnosti, s povolením vydavatele Sergeje Grigoryantse, přel. Richard Hanzlík

V roce 1988 navštívil vydavatel Glasnosti Sergej Grigoryants zakládající kongres v Moskvě (v popředí uprostřed). Kolem něho členové Sdružení neodvislých žurnalistů

Střední Evropa

Jan Filípek

Po Druhé světové válce začali jsme být počítáni do Evropy východní, aniž se nás kdo příliš ptal co tomu říkáme. Podobně vedlo se i Maďarům a Polákům. A tito českoslovenští sousedi se dnes podstatně lépe než my starají o to, aby se znovu ujal pojem Střední Evropa. Polsko a Maďarsko sledovalo historický vývoj shodný s naším, míněno Království české. Máme i společná pohoří, řeky a zejména příbuzné, ne-li zcela shodné tradice kulturního a hospodářského vývoje. Zemím vládli společní panovníci, a třebaže Království české, na rozdíl od Polska i Maďarska bylo až do konce toho svazku částí Svaté říše římské, bojovali jsme spíše proti Němcům, kteří tuto říši především tvořili, mnohem častěji než proti Polákům a Maďarům. A od konce války nás spojuje i společný úděl společného podrobení.

Poláci jako Slované jsou s námi spojeni i jazykově, Maďaři jsou po této stránce v Evropě poněkud opuštěni, jazykově jim blízcí Finové a Estonci, ale psychologicky, jakýmsi národním furiantstvím, bravurou životního stylu k sobě mají blízko právě Maďaři a Poláci, - a v současné době a v úsilí vymanit se z poroby se opět Maďaři a Poláci těšili značně lepšímu kreditu než Češi a Slováci. V roce 1956 když Poláci nedovolili Chruščovovi vystoupit ve Varšavě z letadla, a kdy se Maďaři postavili na ozbrojený odpor, Češi a Slováci se šli postavit do fronty před nejbližší obchod, - nakoupit konzervy. V obou sousedních zemích rovněž nebyly v meziválečném období komunistické strany legální, v ČSR ano, a ani maďarští ani polští komunisté po sobě nezanechali tak krvavou stopu jako komunisté českoslovenští a sovětizace těchto zemí taky nedosáhla takové stupně jako v Československu.

Zřejmě se s námi v průběhu dějin cosi stalo. Husité bývali, bývávali hrozbou Evropy, kterou neváhal citovat ještě i Adolf Hitler. Na tomto místě se mnohdy uvádí jako základ dnešních důsledků Bílá hora a ztráta české integrity v důsledku ztráty národní aristokracie v Poběžohorském období. Třistaletá poroba doprovázená takřka zánikem národní existence, a pozdější služební a služebníčkovské postavení vůči Vídní, národ z něhož se rekturovali poslužné, malořemeslnické a maloúřednické kádry Monarchie. Český národ spasila, tehdy v osmnáctém století, vesnice, a v ironii dějin, Jesuité, kteří se začali jako první starat o zmapování mizejícího jazyka. Hospodářský požadavek pracovních sil, které začaly z české vesnice proudit do poněmčených měst, první české školství, spolky, spořitelny a konečně již militantní národovectví Sokolů, Baráčníků, Orlů a z těchto kořenů vyrostlé Legie, vlastní vrstva inteligence, vlastní písennictví, divadlo, museum, původní české překlady Shakespeara a

10 DENNI HLASATEL

8. února 1990

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546
Business (708) 442-0444
Residence (708) 579-0745

MILLIE KOLESKE
REALTOR-ASSOCIATE*

Westchester:

Krásný zděný dům, 3 velké ložnice, 2 plně koupelny, garáž na 2 auta, rodinný pokoj, velký lot. Pro informaci volejte Millie, 442-0444 (mluvím česky).

ČESKÁ MUZIKA S TÍM NEJLEPŠÍM!

Tři kazety s českými písněmi - v dobrém hlasovém provedení a krásným hudebním doprovodem. 16 nebo 17 písníček na každém 40ti minutovém pásku s lyrickou hudbou. Znamenité jako dárek i na památku. Cena \$ 8.50 za kazetu plus \$ 1.50; za 2 kazety poštovné \$ 2.25, (za každý druhý pásek přidejte 75 centů). O seznam nebo objednávku si pište na:

EAST BERNARD CZECH SINGERS,
c/o Martha Viktorin, Rt. 2,
Box 224, East Bernard, TX 77435
Při objednávce pište "Religious" (Christmas), "Classic" (polky a valčíky) nebo "Listening" (polky a valčíky)

K PRONAJMUTÍ "LE VERSAILLES COURTS" na FLORIDĚ

Jste unaveni zimou?

Myslete, že si nemůžete dovolit odpočinek na Floridě? Neříkáte auto?

Máme pro vás rozřešení: Přijďte k nám do zrenovovaných "LE VERSAILLES COURTS"

v srdci rezidenčních čtvrtí Seminole-Largo, pouhých 15 minut od pláží zálivu (Gulf), 1 blok od krásného jezera Seminole, půl bloku od Alternate 19 - a jejich nákupních středisek.

Nabízíme vhodné (efficiency) apart. se sprchou a kuchyní, 1 a 2 ložnicové luxusní apartmány v uspořádání mini-rezortu, bazén s vodním vírem (whirlpool), 'shuffle board' a jiné hry, s topením, chlazením a jinými službami - a ložním prádlem, poslouhobou, prádelnou na peníze; auto se šoferem za nominální poplatek.

Ceny od 400 dolarů za měsíc; kvotujeme sazby za celoroční, týdenní, měsíční a sezónní pobyt. Otevřeno na rok 1990.

O rezervaci volejte "Le Versailles Courts" 1 (813) 391-6045

Počet bytů je omezený!

Sarasota - Florida

(zdarma) 1-800-237-2258

Chcete sa usadit' na pobreží GULF of MEXICO? Spol'ahlivlo sprostredkujem kúpu každého druhu Real Estate. Mám 15 ročnú prax.

MARIA BALAZ
Broker-Salesman

úrad (813) 924-1156
doma (813) 349-1918

2439 Bee Ridge Rd., Sarasota, Fl. 34239

For Sale - Na prodej

Flower painting by Antonín Hudeček (1872-1941). Artist was honored by Czechosl. government; in 1973 a postage stamp with his portrait was issued in his honor, now a collector's item - also available. Please call 795-6176.

Na prodej

Obrazy květin od Antonína Hudečka (1872-1941). Umělec byl poctěn čsl. vládou. V roce 1973 byla vydána k jeho počtě poštovní známka s jeho portrétem - nyní sběratelský unikát - též k dostání. Volejte: 795-6176.

DVOUPOSCHOD'OVÝ MODERNÍ DŮM NA PRODEJ

s veškerým komfortem, 3 velké koupelny, 20x18 rodlč. ložnice, 20x6 šatna, velké ložnice, místnost pro komputer, 7x16 loft, krb, whirlpool, garáž pro dvě a půl auta, páskrový rohový pozemek. 15 minut do Berwynu.

O další informace volejte

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

Dům o 16ti bytech, Jžní Cicero, 16 roků starý. Příjem \$ 72. 500

Help Wanted

Part-time, flexible hours, Czech and English required. Contact Brenda at 521-3270.

Cooperative Fed. Savings,
3821 W. 26th St., Chicago
Ill. 60623

HELP WANTED

Potřebuji ženu, která by se přišla starat o moje 7-měsíční dvojčátka od 12 hod. v poledne do 6 hod. večer - 5 dní v týdnu.

O platu se domluvíme. Dva týdny placené dovolené. Bydlím v Berwynu.

Volejte 749-7210

ASSISTANT MANAGERS

(Trainees)

PART TIME (eves and wknds.)
or FULL TIME

American Billion \$ corp. seeks 8 people
\$ 275 - 715 WEEK possible.

Excellent benefits. FREE TRAINING.
Call Mr. Paul Mikel (708) 452-6694

Kde možno koupit Hlasatel:

Austin a Čermák Rd.,
ve stánku Cicero.

Miloš Pancner,
6038 W. Čermák Rd., Cicero.

Prague Sausage,
6312 W. Čermák Rd.,
Berwyn - pouze nedělní

Redakce Hlasatele,
6426 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Fred Pancner,
6514 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Roh Oak Park a Čermák Rd.,
Berwyn - stánek.

26th a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.

Čermák Rd. a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.

Čermák Rd. a East Ave.,
Berwyn, stánek.

V New Yorku: Candy Store,
1437 - 1st Ave.,
New York, N. Y.

Osobní

Máme dopis pro pana Šipa.
Prosíme, aby si jej přišel
vzvednout do redakce
Denního Hlasatele

(312) 484-1118

marina's

BEAUTY SALON

Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new
salon - formerly at
26th St. & Hamlin.

now at

6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

HLEDÁ SE

pan LEO KAUFMAN, který kdysi prý bydlel v okolí Chicago. Kdo se na něj pamatuje, necht' napiše do Hlasatele. Věra Časlavská, t.č. v Lexington, MA, si vzala za úkol ho najít. Delší dobu je neznámý.

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

Pište na adresu:
P.O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoe Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.

Call NORM at 863-8979
or 447-7955

POTŘEBUJETE

koupit, prodat, pronajmout, hledáte či nabízíte zaměstnání? Hledáte seznámení?

-Volejte přímo naše odd.
MALÝ OZNAMOVATEL-
Classifield

(312)749-1891 nebo 749-1898

1917

1989

"Napravil své hříchy svými
ctnostmi."

- Ben Johnson

BERWYN NATIONAL BANK

JEDINA ČESKA BANKA
7112 West Cermak Road
Berwyn, Illinois 60402

Telefon: ST 8-4700

Pondělí, úterý, čtvrtek
9 hod. ráno do 3 hod. odpo.,
ve středu zavřeno.

Pátek 9 ráno do 6:30 večer.
Sobota 9 hod. ráno do 1 hod.
odpo.

Pacholci Moskvy

František Št'álik

Roku 1947 se vracel ministr zahraničí Československé republiky z Moskvy a v kruhu přátel prohlásil: "Do Moskvy jsem jel jako představitel svobodného státu, vracím se jako Stalinův pacholek." Pamatujeme si při jaké příležitosti to prohlásil. Československo totiž zprvu přistoupilo k Marshalovu plánu obnovy poválečné Evropy, ale Stalin rozkázal Gottwaldovi a ten Janu Masarykovi aby přijel do Moskvy. A tak to vzniklo. Víme také, že úloha pacholka Moskvy se Janu Masarykovi nelíbila, víme jak tragicky zahynul, lépe řečeno jak byl zavražděn.

Do ruky se mi dostal překlad směrnic moskevského ústředí KGB, zasláný buňce této organizace pracující na sovětském vyslanectví ve Varšavě. Není pochyby o tom, že podobné směrnice byly a nebo stále jsou zasílány všem KGB útvarům v zahraničí - i do Prahy, čteme-li je, poznáváme, jak se ti pacholci přesně těch směrnic v Československu drželi. Kopii těchto směrnic, které připomínají zákony středověké inkvizice dávám k dispozici redakci Hlasatele. My jsme uskutečňování těchto směrnic prožívali. Jestliže dnes tyto směrnice dostáváme do ruky, znovu si připomínáme tu hrůzovládu - pro mnohé byla jen pokračováním hrůzovlády nacistické. Po puči v roce 1948 pacholkům Moskvy nic nebránilo v provádění směrnic; zničit Československou republiku se jim podařilo dokonale.

Prosincové události minulého roku dávají jistě naděje. Moji přátelé v Čechách však říkají otevřeně: Ten prosinec to bylo peříčko, ale to dědictví po pacholcích Moskvy zlikvidovat, to je neuvěřitelně nesnadná práce. Je to rakovina základně rozlezlá po celém těle státu - To je opravdu jediné správné přirovnání! Prezident V. Havel se vyhnul ve svém novoročním projevu jakémukoli obviňování. Musel by začít u Gottwalda a skončit u Pepíka ze Zlámané Lhoty. Asi je nejlépe začít znova. Snad ti mladí, kteří tak krásně zakroutili krkem té bestii, snad ti by se měli pokusit vzít si na starost další krky. Prezident Václav Havel se také nezmínil o úloze velmocí. Přehrával jsem si nedávno videozáznamy ze zdejší televize. Jeden výrok mě zaujal. Česká paní řekla americkému reportérovi: "Vy lidé, co máte to štěstí, že jste členy velkých národů, nám občanům malých států zaviňujete tragické, šokující situace. Udělali nám to v Mnichově, na Jaltě podepsali Stalinovi nesmysl o přátelských sousedech, spojenecké Polsko a Československo darovali Stalinovi. Co víme na čem se dohodli na Maltě. V novinách byla uvedena zpráva, že Západ nebude využívat nesnázi Sovětů." Doslova to bylo řečeno takto: "We will not take advantage." - To si můžete přeložit všelijak. Stalin rozuměl té větě o přátelských státech po svém. Roosevelta zde omlouvají, že byl Stalinem obelstěn. Kdo je ten chytrý nyní? Ví vůbec někdo na světě a hlavně zde v USA co pan Gorbačov zamýšlí? Je tak neinteligentní, že neví, že nemůže existovat poloviční demokracie a naopak, že totalitní systém se bez teroru neobejde? Pan Gorbačov připomíná žalářníka, který svým vězňům slibuje lepší polévku, jen když budou hodní. Ale ti vězňi si umí uvařit lepší než je páně Gorbačova, ale to on jim nechce dovolit.

A co demokratičtí státníci na Západě. Nejsou jako ten Pepík ze Zlámané Lhoty? We will not take advantage. Znovu Západ přešlapuje a znovu je tak osvobozující hnutí ve střední a východní Evropě uváděno v pochybnost. Poslat asijské hordy do Evropy, to tu už bylo několikrát, to se může stát zítra znovu - ostatně už tam jsou. Jaké nesmysly se to děje v našem světě. Homo sapiens? Neandrtálům to myslelo možná lépe.

Měli bychom se tedy pokusit na závěr sestavit definici pacholka Moskvy. Známe jména - Gottwald, Zápotocký, Nejedlý ale také Dubček, Mlynář, Pelikán - ti poslední nevíme jak se změnil. Měl jsem strýce, ten říkal, že ČSSR musí počkat se svým vývojem na zaostalejší státy a ani se při tom nezačervenal - to měl přesně z těch směrnic. Druhý strýc, bolševík už před válkou, schvaloval dohodu Stalina s Hitlerem a také se nečervenal, zřejmě dostávali rozumy z Moskvy už před válkou. V jáchymovských výchovných institucích jsem poznal nacisty, například Oberst Fisher - inženýr, perfektně mluvil česky a francouzsky, velmi vzdělaný pán vysoké inteligence, ale

Rackové

JAN KRÁL

Rackové po přeletu
nutí mne
přemýšlet
volnost
a starty
k letům
s návraty domů
zpět

Možná
že jednou člověk
ústa i křídla měl
a jeho let
byl velký

a jeho let
bych
chtěl.

Denní Hlasatel 11

8. února 1990

Uchop čas

JAN KRÁL

Uchop čas
každou jeho chvíli
bílý den
noc s měsícem
mraky
jež se rozvodnily.

Uchop všechno
co máš rád
zpěv pohnutí
ticho
pohlazené vánkem.

Spirála návratu
rozkmitává
zem.

When you have questions
about investing...
see the
Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road Cicero, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue Cicero, Illinois 60650
Phone 656-2000

DEPOSITORS
INSURED UP TO
\$100,000

Member
FDIC

stále nacista jako řemen; Hitler, který způsobil tolik zla a to i Němcům, to byl jeho bůh. Ten můj první strýc býval dříve docela rozumný pantáta. Co se děje s takovými lidmi? Zavrhnou svoje dobré já, naprogramují se nebo lépe řečeno dají se naprogramovat na nějakou špatnou činnost, kterou by dříve odmítali. Patrně ani psychiatři nedokáží najít odpověď. Dokonalou definici nedokážeme sestavit. České slovo pacholek má ovšem jediný význam - je to člověk nečestný, ochotný vykonat za malou odměnu nebo výhodu jakoukoli špinavou práci. Ve většině případů tomu tak bylo.

Reprezentant...

Jedna z mála menších a mimopražských prací královského stavitele tak zůstala zachována téměř bez vědomosti širšího publika.

Takových menších staveb jistě bývalo více, ne pouze jmenované na tomto místě - kde však jsou, kam se poděly?

Při letošní Benešově výročí (zemřel 30. X. 1534) využijme příležitosti vyzrazením i roku jeho narození - 1451, poněvadž se dožil na onu dobu úctyhodného věku osmdesáti tří let.

Vesmírné...

významných evropských vesmírných projektů: provoz nosné rakety Ariany V. a rakety typu Hermes.

Vybudování této nové centrály si vyžádá náklady ve výši kolem 85 miliónů marek. Rovným dílem ji budou financovat západo-německé ministerstvo vědeckého výzkumu a technologie a bavorská vláda. V další etapě výstavby od roku 1992 se počítá s náklady kolem jednoho sta miliónů marek, kterou - stejně jako projekt Columbus - financuje Evropské sdružení pro výzkum vesmíru ESA.

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby
veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

spojení s kulturními duchovními proudy západu bez zprostředkování němčiny. A, především české podnikatelství, které učinilo Království nejbohatší zemí Monarchie. V Hitlerově Mein Kampf si autor trpce stěžuje na zazobanost Čechů v Monarchii. Nezapomeňme, že Hitler byl Rakušan a jeho závist prostupuje celou onou bibli nacistického hnutí.

V meziválečném údobí znovuobnovené Polsko mělo na 33 miliónů obyvatel a národnostní menšiny nebyly zdaleka tak podstatné jako v Československu. Země aspirovala na statut velmoci, konec konců v Polsko-sovětské válce roku 1920 se dokázala převážně sama ubránit proti mnohem početnějšímu nepříteli. Také rozloha polského území byla značná, a ostatně ještě dnes je větší než rozloha NDR či NSR. Dnešní Polsko má 38,000.000 obyvatel a menšiny už téměř žádné. Kuronci vymizeli, stejný osud potkal i nepodstatnou českou menšinu v Kladsku a německé obyvatelstvo bylo po válce násilně vystěhováno, podobně jako z Československa. Z nových polských a sovětských teritorií jich bylo více jako 10 miliónů.

Všimněme si v polském případě ještě i faktoru šlechty. Jistě, přinášela prostému lidu ekonomickou porobu, ale zároveň byla stále nositelkou národního vědomí a tradice a stála i v čele četných národních povstání, zejména proti Moskvě, která se katolickým Polákům snažila vnutit pravoslaví, nehledě na okolnost, že při dělení polské země koncem XVIII. století Rusko uchvátilo největší kus a představovalo nejhrubějšího výkořisťovatele a utlačovatele. Když se během První světové války objevila na obzoru otázka obnovení Polska, Polské legie bojovaly na straně Německa proti Rusku, existovaly ve Francii, proti Německu, zatím co Rakousko už roku 1917 dobrovolně obnovilo jakousi formu polské svrchovanosti ve svých částech byvšího polského území.

Mad'arsko, neslovanské a s výjimkou Rumunska uprostřed slovanské části Evropy se nikdy nepokládalo za vasala kohokoli. Národní hrdost čerpána nejen z dávné invase Evropy v X. století, ale i z faktu, že především Mad'arsko samo musilo odolat několik staletí trvajícím tureckému nebezpečí, že si dokázali vynutit v rámci Monarchie rovnoprávné postavení s Vídní, leč žel nepoučení zavedli v Uhersku mnohem větší národnostní útlak, než jakému kdy byli sami vystaveni z Vídně. Slovinci, Chorvati, Rumuni, Srbové, Rusinci, celkem 12 milionů duší ve dvaceti milionových Uhrách, měli jen postavení "nemad'arsky mluvících Mad'arů."

Po první válce se Mad'arsko cítilo v postavení země s osekánými rukama a nohama a od samého počátku se Mad'ari považovali za "obětí" Versailleské smlouvy a spojovalo své snahy se všemi zeměmi, které byly s Versailleským uspořádáním Evropy nespokojeni rovněž. Itálie, Německo, Sovětský svaz. V našem případě poukazovali na to, že mír vzešlý roku 1918 na základě národnostního sebeurčení odtrhl od mateřské země na tři čtvrti miliónu Mad'arů na Jižním Slovensku a ještě početnější mad'arskou menšinu v Sedmihradsku, které připadalo Rumunsku, a samozřejmě další menšiny v nově vzniklé Jugoslávii. Nejbolestněji se však v Budapešti pocíťovala ztráta "Horní země", t. j. Slovenska, které bylo částí mad'arské koruny po tisíc let.

Za těchto okolností není zapotřebí analyzovat ve službách Bílého Domu, abychom viděli rozdíl československé situace. Třetina nového Československa vznikla z mad'arského území, a třetina tohoto území byla dosud obývána (a dosud je) Mad'ary. Pokud jde o historické země, Čechy, Moravu a část Slezska, která Československu připadla, existovala zde mocná menšina německá, tvořící celou pětinu obyvatel celého nového státu. V ČSR roku 1918 bylo více Němců než Slováků. Města jako Jihlava, Budějovice i Brno byla převážně německá, nemluvě o silné německé menšině v samotné Praze a městech v pohraničí. Pokud jde o Mad'ary, bylo jich v republice více než Podkarpatských Rusů.

Ještě během První války byl český voják pokládán za rovnocenného s rakouským a mad'arským, technické zbraně jako dělostřelectvo a námořnictvo Rakouské armády mělo většinu mužstva dokonce z českých zemí, protože to bylo mužstvo k této službě připravené svým technicky zaměřeným civilním povoláním. **Vynikající výkon Legii potvrdil kvality českého vojáka, - díky tomu Československo vzniklo a to jako jeden z vítězů války. Ironií osudu ovšem v průběhu této války se boje v uniformách vítězů účastnilo zhruba 150.000 mužů, zatím co v uniformách poražených více než dva milióny. . .**

Branná účast československá za války Druhé byla bohužel už nepodstatná. Výkony našich letců ve Francii roku 1940 a v Bitvě o Anglii byly ovšem udivující, ale měřeno počtem padlých na frontách Druhé světové války nemůžeme se rovnat ani prostému číslu padlých Sudetských Němců, ani ovšem Mad'arů. Ti druzí ovšem sloužili svému velikášskému snu, a pravděpodobně jsme vydělali i na tom, že Hitler (s výjimkou opět nepodstatné účasti Vládního vojska v Itálii na sklonku války a 217 (!) dobrovolníků SS dobrovolnické divise "Svatý Václav", si zatraceně rozmyslil použít Čecha jako vojáka. Z východní fronty musel být posláze až na dvě divise odvolán i Slovenský

150-tisícový sbor.

Těžko za těchto okolností nevzpomenout Dobrého vojáka Švejka, který jako literární typ představuje esenci "lživého otroka", který se sice nikdy neodvážá přímého útoku na utiskovatelskou autoritu, ale neguje jí v samém základě. Nikoli velezradou, důstojným odporem, palácovou revolucí, mravní velikostí, ale zdůrazněním své plebejskosti, svého "uvědomělého nevolnictví" loyálního patolizala. **Haškův typ Švejka tvoří společně s Kafkou duchovní představu světa o Střední Evropě.**

Ani dnes tedy nemůžeme popřít historii, která jasně v případě našem, Polska i Mad'arska, ukazuje příčiny současného stavu, či současný stav jako důsledek příčin vězících v minulosti. Faktor snahy přežít, faktor strachu, že samotná národní existence je ohrožena u Mad'arů ani Poláků neexistuje. Ani Mad'ar ani Polák nikdy nebyl v situaci "posledního svého rodu", který navíc jen tak tak lapá po dechu. Čech a Slovák za to nikdy nebyli v situaci národa aspirujícího na velmocenské postavení. Na přístup k moři, na prestiž velmoci. U nás se klad důraz na drobnou práci, na dosažení životního standardu.

A i v éře socialismu, třebaže sovětizace následující vojenské obsazení země roku 1968 Československu ekonomicky hodně ublížilo, vykazuje země statisticky vyšší příjem na obyvatele než Mad'arsko a Polsko. To je trend posledních dvou set let. První republika zanikla roku 1938 jako sedmá nejprůmyslovější země světa. V éře "vědeckého řízení společnosti" sice klesla světově na nějaké čtyřicáté páté místo, ale Polsko a Mad'arsko podřízené téže ideologii je zatím ani po desetiletích experimentů a západních půjček nepředstihly. Ba naopak, obě zmíněné země jsou dnes zatíženy miliardami dluhů ve tvrdé měně, Československo ne.

Snad bude při této příležitosti užitečný i pohled nazpět do roku 1948, respektive do let 1945 až 1948, - kdy situace zřetelně kumulovala ke komunistickému převzetí moci. Ani v Mad'arsku ani v Polsku se nevyhnuli komunistické nadvládě, ale postoj Mad'arů i Poláků se lišil. Osudu neušli, ale nemělo to příchut' oné legality, oné snadnosti, se kterým do svého chomoutu vklouzlo Československo. Platili jsme cenu za odvrácení stejně nevyhnutelně vypadající germanisace, Spojené státy a Anglie nebyly spojenec, ale pouhý **nevýznamný pomocník** v porážce Hitlera, zatím co německo-sovětské spolenectví v letech 1939-1941, které de facto umožnilo Hitlerovi zahájit válku, se z této historie doslova vytratilo.

Roku 1948 byla atmosféra ovšem ještě naplněna hrůzou z prožitku války, a i na Západě se víceméně mlčky, ačkoliv to bylo vážné porušení všech slavnostních slibů z doby vzájemného spolenectví proti Hitlerovi, i na Západě se uznávala určitá legitimita sovětských požadavků mít proti Evropě zónu satelitních, nárazníkových států. Nikdo nepočítal s rozděleným Německem. Svobodné Československo mezi satelitním Polskem a poraženým a okupovaným Mad'arskem tvořilo klín, který prostě musil být ze strategických důvodů sovětský, a tudíž nesvobodný. Další sovětskou rozpínavost, v Evropě i třeba Iránu, zastavila hrozba atomové pumy, a svět se vyvíjel jinak. Čas odnesl i dominantní postavení komunistických stran ve Francii a Itálii a se zkomunisováním těchto zemí se už dnes v Moskvě nepočítá.

Dnes píšeme rok 1990, jaká je situace světa víme, a zkusme si představit situaci recipročně. Nesvobodné totalitní Československo mezi svobodným Polskem a Mad'arskem. Tato situace je doslova cítit ve vzduchu. Po čtyřiceti letech úspěchů na všech stranách musili v Sovětském svazu doznat neúspěch svých hospodářských teorií centrálního plánu, rozvoj komunikační techniky už dnes nedovoluje balamutit vlastní obyvatelstvo lžemi o bídě na Západě a blahobytu doma. Situace je příliš neblahobytná. Taky hospodářské vykořisťování ekonomického potenciálu porobených zemí už nic nemůže přinést. Jsou stejně zdevastované jako mateřská země socialismu. Československo, obuvnická velmoc musela dovážet boty, ročně jich na domácím trhu chybělo přes dva milióny a číslo se rok od roku zvyšovalo. Průmyslová zařízení do kterých se dekády neinvestovalo, jsou beznadějně zastaralá a nemohou na světovém trhu konkurovat. Československo, které vykazovalo do roku 1938 největší přebytky a bylo potravinami plně soběstačné, musí dnes dovážet řadu základních potravin, obilnin, brambory. S výjimkou vepřového masa je zemědělská produkce ve všech ukazatelích nižší než byla roku 1938. A to pomineme částečně už nenávratnou, devastaci československé přírody. Zalesnění Krkonoš a Krušných Hor, pokud k němu kdy ještě dojde, vezme jedno nebo dvě století. Zatím pokračuje devastace Jeseníků a Beskyd. . .

Před stoosmdesáti lety Marx s Engelsem napsali, že **Evropou obchází strašidlo komunismu.** Těmito slovy začíná jejich **Komunistický manifest.** Po více jak sedmdesáti letech vlády komunismu v Rusku a skoro pětáctřiceti ve Střední Evropě, můžeme říci:

Východní Evropou obchází strašidlo Svobody. Po letech beznaděje můžeme s těmito národy konečně reálně věřit, že dny rudého otrokářství jsou sečteny.